

Test definice termínů: české dějiny 13. století

A

- **Vnější kolonizace**
- **Buhurt**
- **Kurfiřt**
- **Donjon**
- **Věnné město**
- **Vítkovci**

B

- **Vnitřní kolonizace**
- **Tjost**
- **Německý král**
- **Bergfrit**
- **Horní město**
- **Ronovci**

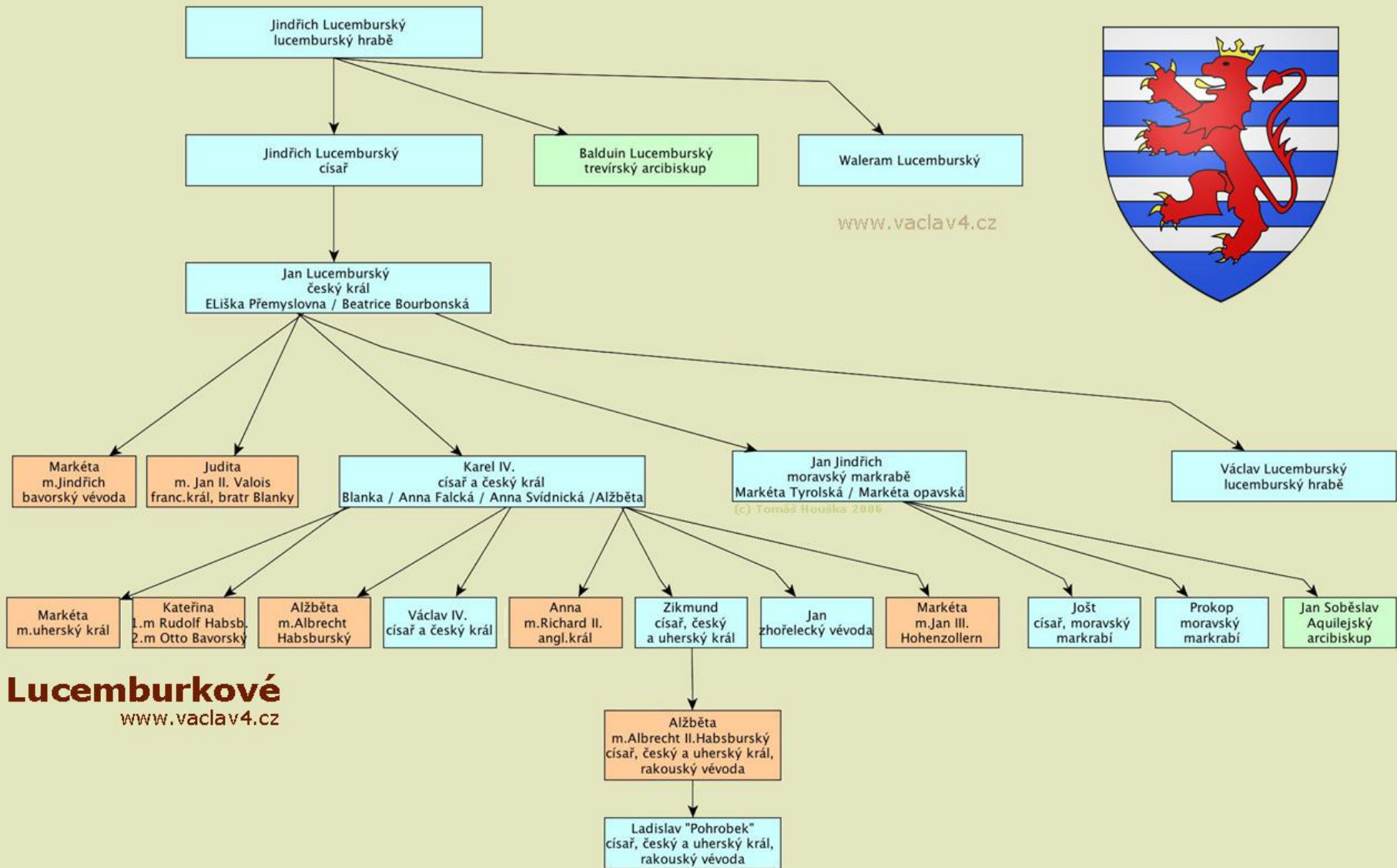

LUCEMBURKOVÉ

1310 - 1437

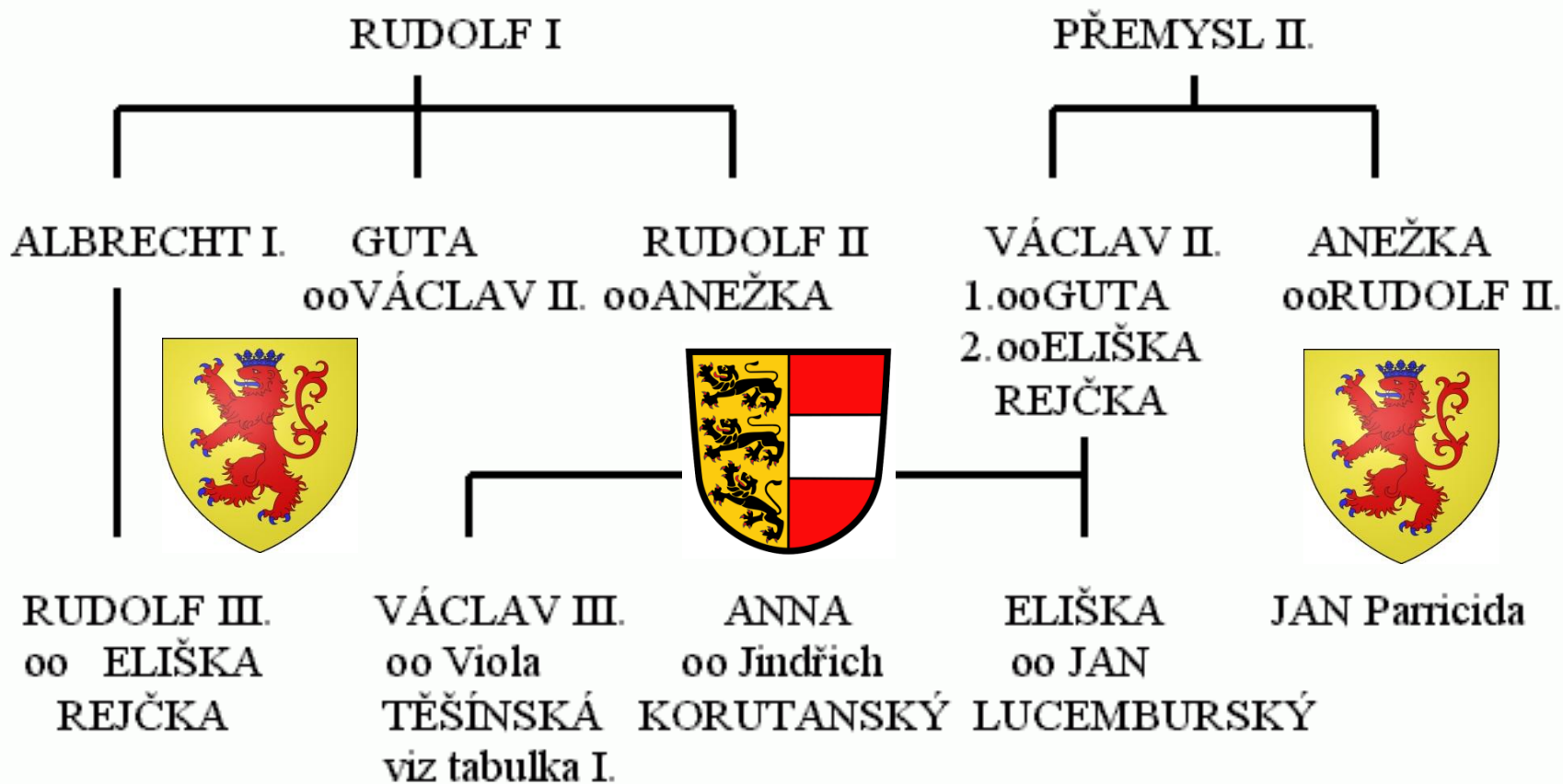

www.vaclav4.cz

(c) Tomas Houska 2006

Habsburkové a Přemyslovci spříznění

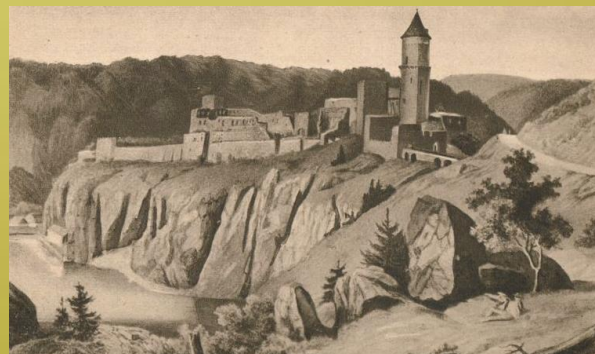

**Rudolf III. (I.) Habsburský
přezdíváný
„Král kaše“ a „Král hokynář“
vládl 1306 – 1307
jako první Habsburk
na českém trůně
manželka Eliška Rejčka**

Odboj Bavora ze Strakonice

**Rudolf Kaše
umírá u Horažďovic
4. 7. 1307**

pohřební insignie Rudolfa Habsburského, řečeného Kaše, 1307

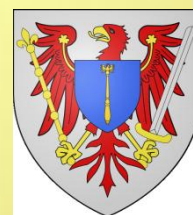
Jindřich Korutanský 1307 – 1310

manžel Anny Přemyslovny
českým králem

Jan Parricida 1308
zavraždil svého strýce
Albrechta Habsburského

KOLÍN - MOHUČ – TREVÍR – FALC – SASKO - BRANIBORSKO

**JINDŘICH VII.
LUCEMBURSKÝ
1308 - 1313**

..Elois sup altare locat p septē elōres āno p̄cō v̄m.

Balduin Lucemburský arcibiskup trevírský 1307 – 1354 tvůrce lucemburské moci

Die Erzbischöfe von:
Mainz Köln

Trier

Der Pfalzgraf
bei Rhein

Der Kurfürst
von Sachsen

Der König
von Böhmen

Der Kurfürst
von Branden-
burg

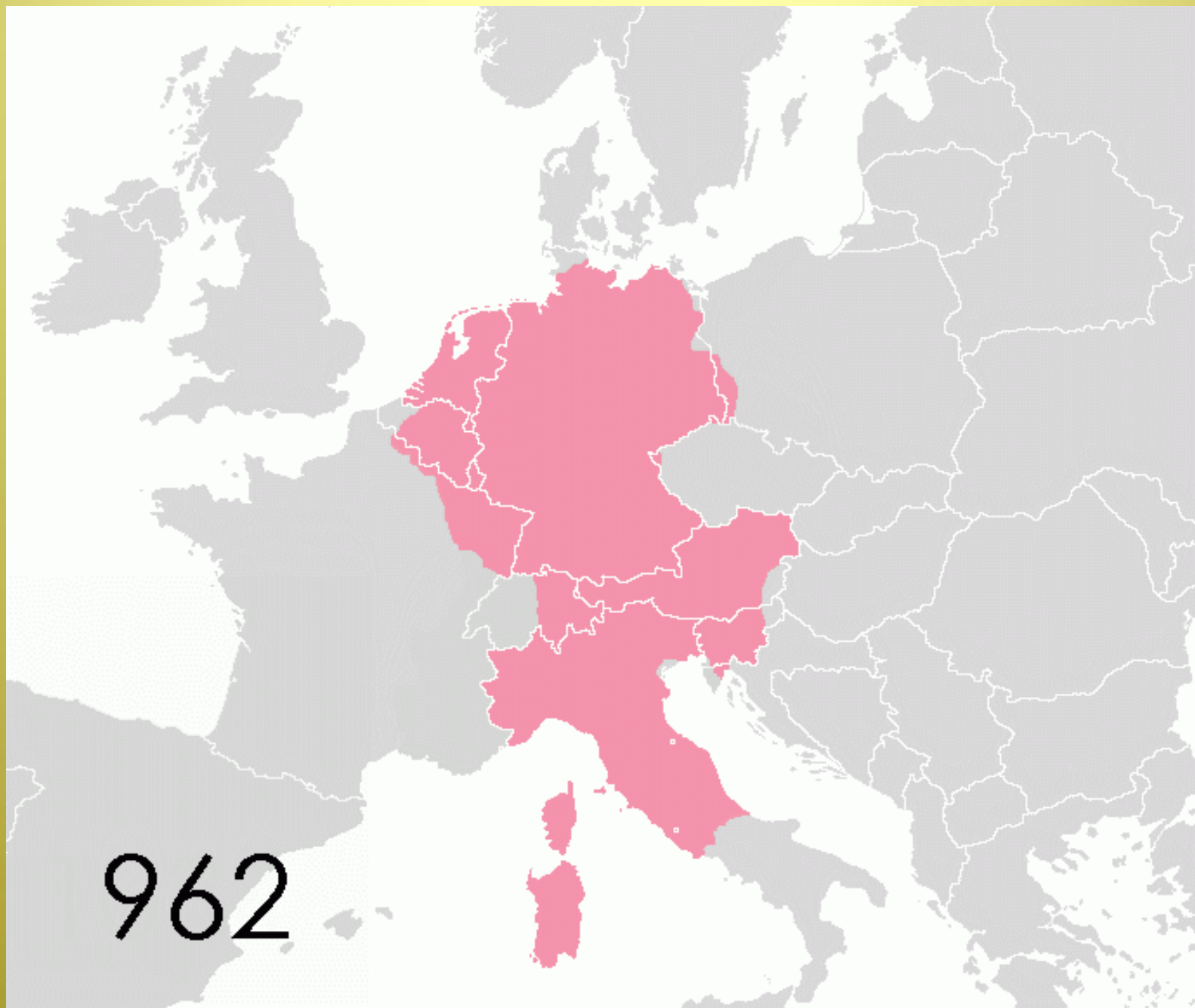

Lucemburské hrabství a trevírské arcibiskupství

Lucemburské hrabství na rozmezí francouzské a německé kultury

962

**Jindřich VII. Lucemburský
Markéta Brabantská**

Jan Lucemburský

1310 - 1346

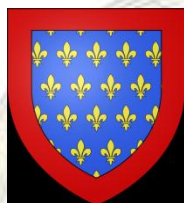

Jan Lucemburský
(1296 †1346)
Eliška Přemyslovna
(1292 †1330)

Markéta †1341   Jitka/Bona †1349   **Václav/Karel IV.** 1316 †1378   Otakar †1320   Jan Jindřich 1322 †1375   Anna †1338   Alžběta †1324

+Blanka z Valois †1348
+Anna Falcká †1353
+Anna Svidnická †1362
+Eliška Pomofanská †1393

+Markéta Korutanská †1369
+Markéta Opavská †1363
+Markéta Rakouská †1366

Jošt †1411   Kateřina †1378   Prokop †1405   Jan Soběslav †1394   Alžběta †1400

Markéta †1349   Kateřina †1386   Václav †1351   Alžběta †1373   Václav IV †1419   Anna †1394   **Zikmund** †1437   Jan †1396   Karel †1373   Markéta †1410   Jindřich †1378

Alžběta †1442
+Albrecht V./ IL †1439

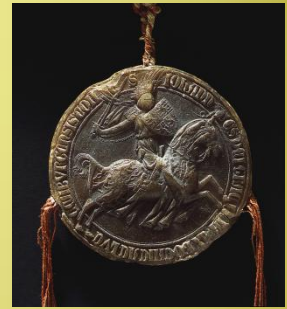

**1. září
1310
katedrála
ve Špýru**

Inaugurační diplomy 1310/1311

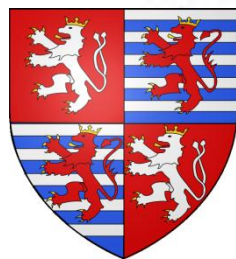
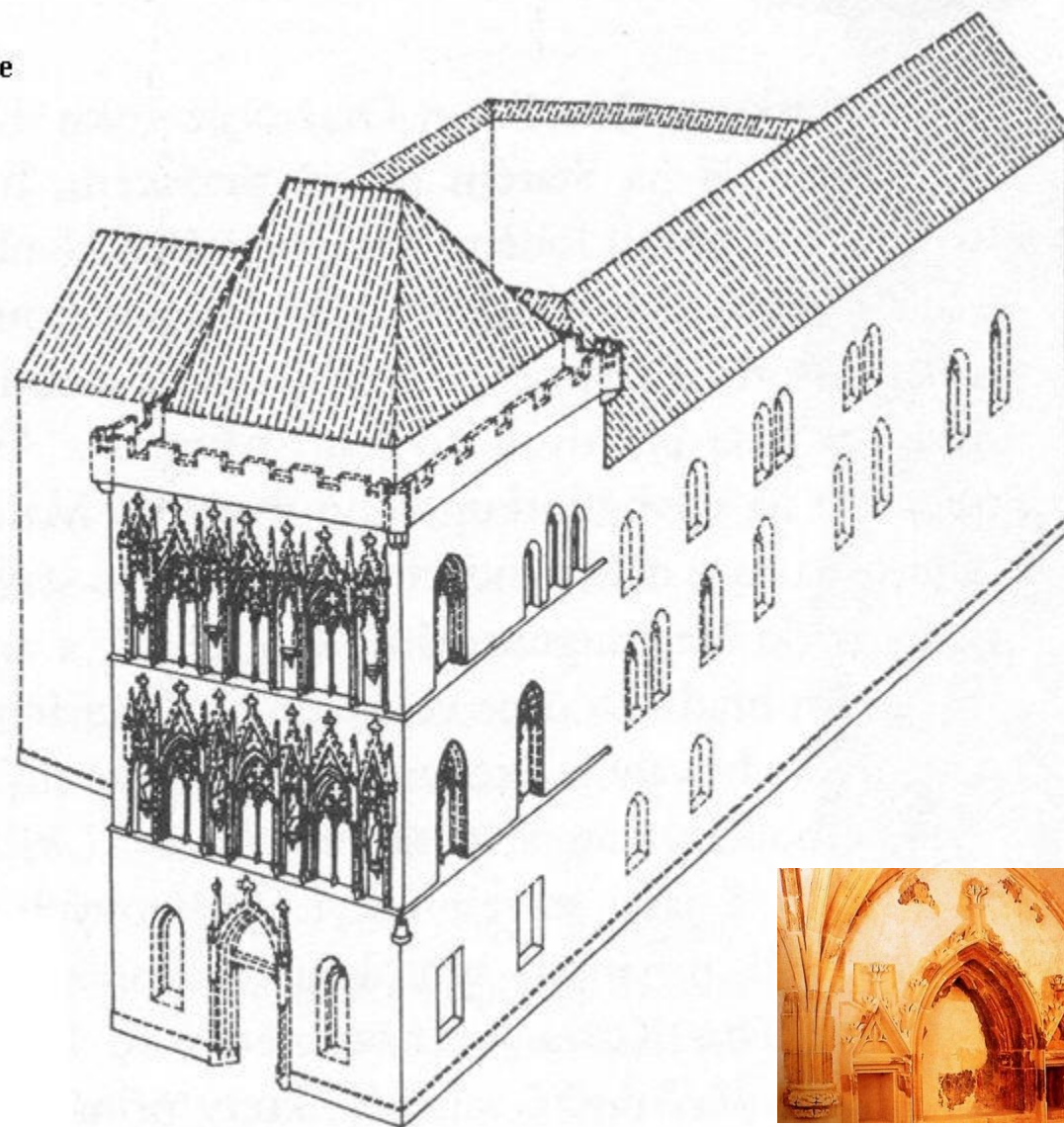

- král se zavazoval, že nebude žádat zemskou vojenskou hotovost pro tažení do zahraničí
- vojenská povinnost šlechty se omezovala na obranu Českého království a Moravského markrabství
- úřady a majetky mohou nabývat jen v zemi usedlí Čechové a Moravané.
- nebude od šlechty vymáhat pravidelné daně
- zemskou berni bez souhlasu šlechtické obce hodlal král vybírat pouze v případě panovnického sňatku, resp. sňatku královských synů a dcer

**7. února 1311 v Praze
KORUNOVACE JANA LUCEMBURSKÉHO
A ELIŠKY PŘEMYSLOVNY**

Dům U zvonu,
pohledová rekonstrukce

Římská jízda Jindřicha Lucemburského 1311 - 1312

Jindřich Lucemburský
1311 korunován v Miláně
železnou korunou lombardských králů

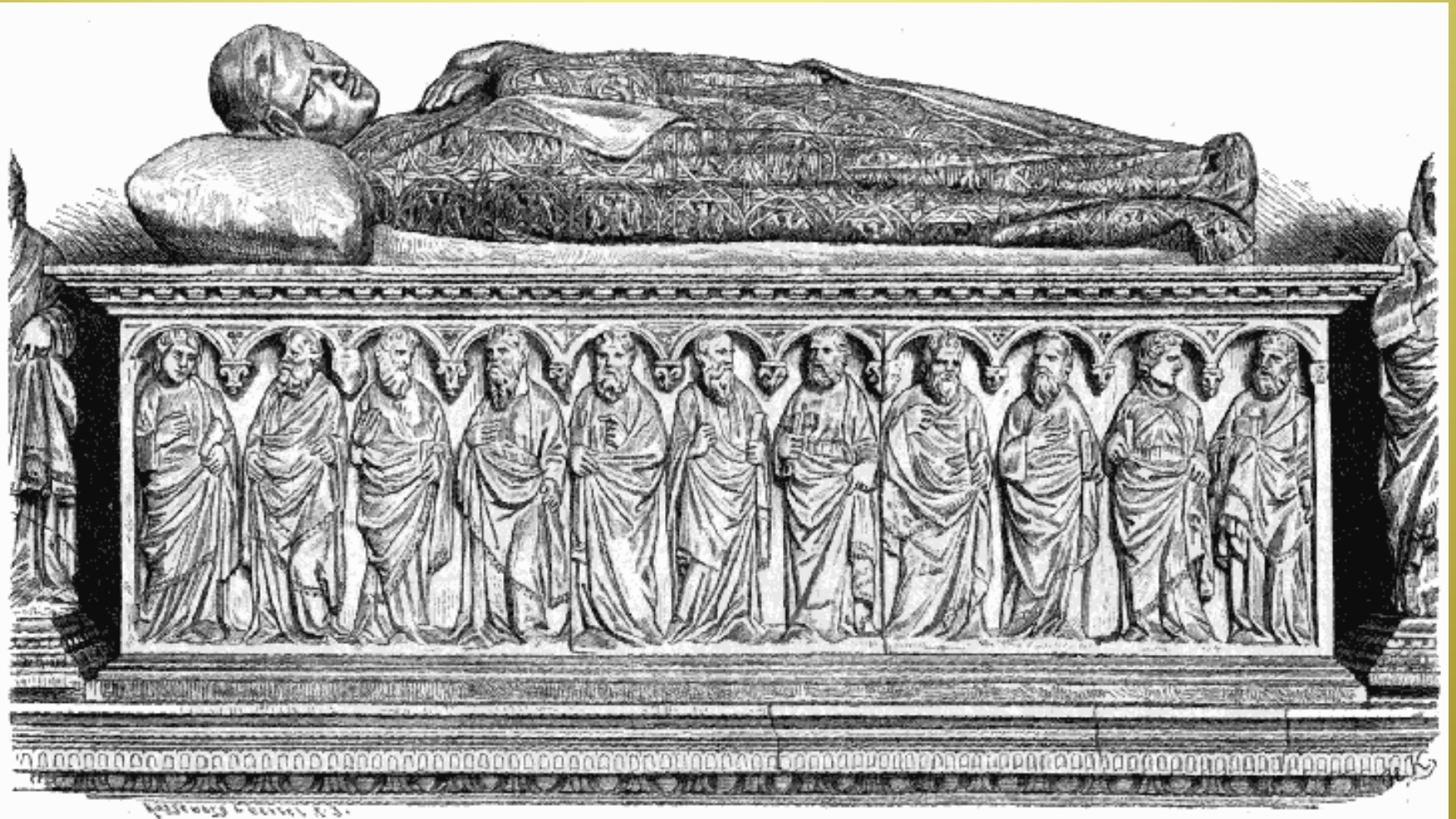

Jindřich Lucemburský korunován v Římě 1312

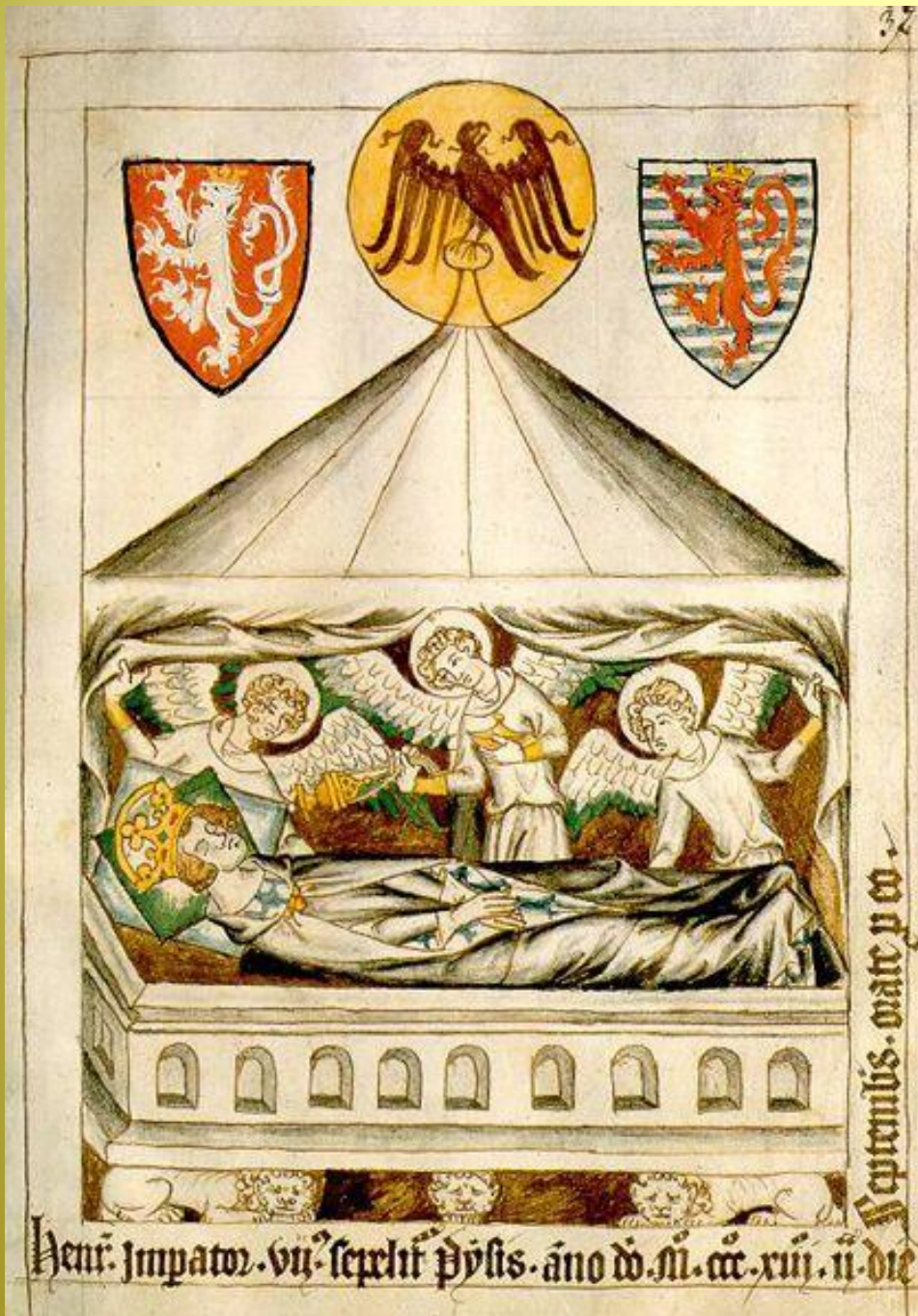

Coronat a tribus cardinalib; in Impatorē.

Jindřich VII. Lucemburský 1308 - 1313

Dóm v Pise
náhrobek Jindřicha VII. Lucemburského

Tino di Camaiano, Trůnici Jindřich VII. a další sochy z jeho náhrobku, Pisa, Dómské muzeum

J.Č. 2003

Ludvík IV. Bavor

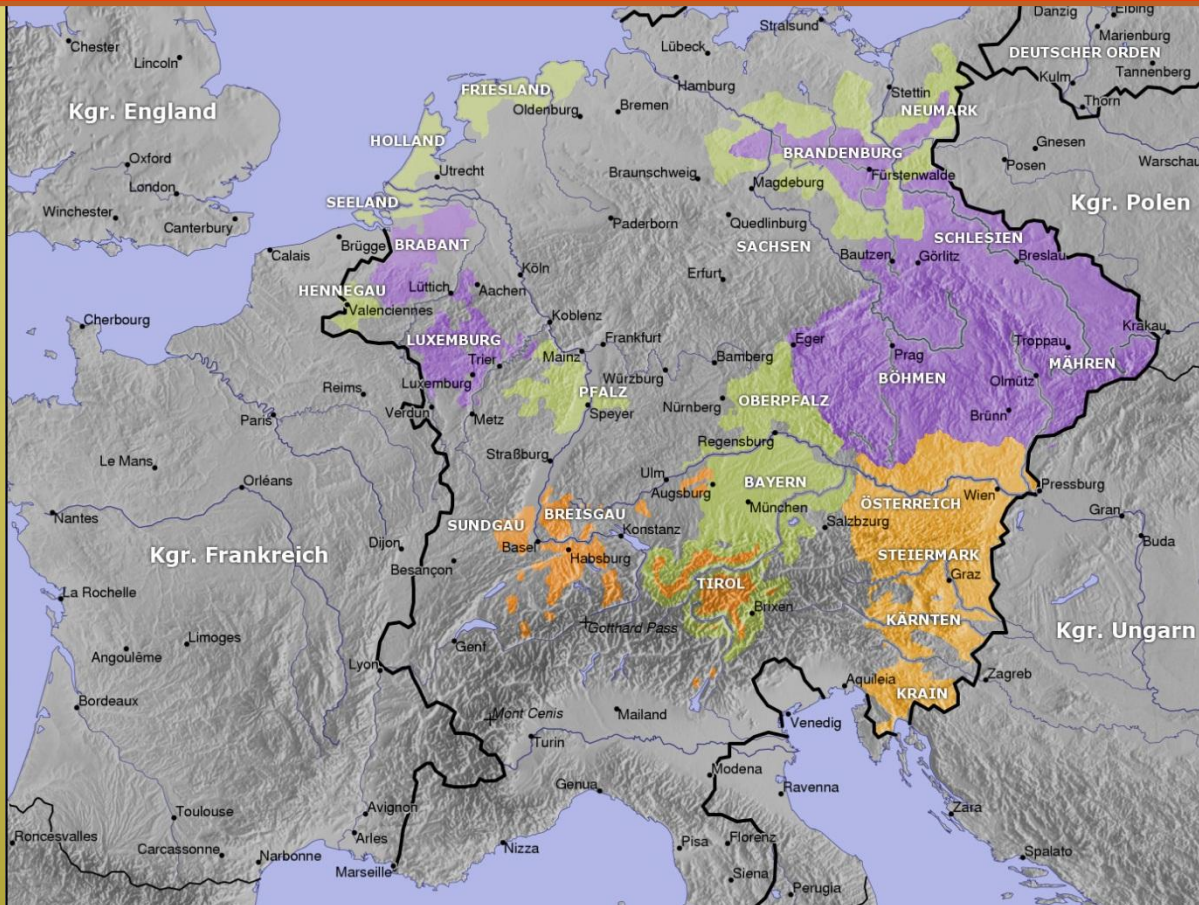
1314 – 1347 římským králem a císařem

Italský král 1327
císař 1328

Tři nejmocnější rody v Říši

Lucemburkové – Wittelsbachové - Habsburkové

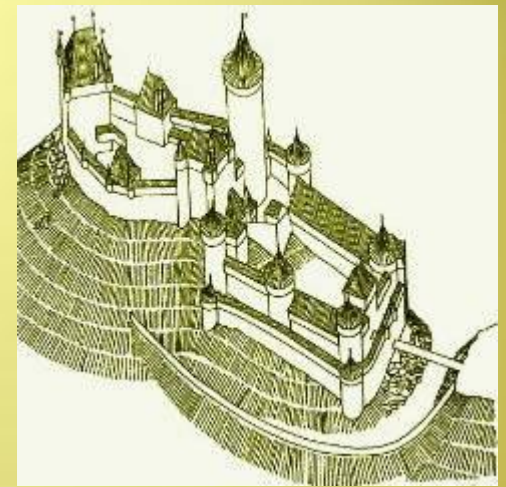
Ronovci

páni z Lipé, z Lichtenburka, Berkové z Dubé

1315
Jindřich z Lipé uvězněn
na hradě Týřově
následuje vzpoura Ronovců

Královna-vdova Eliška Rejčka zakládá cisterciácký klášter v Brně podporuje Jindřicha z Lipé a Ronovce v odboji

Jindřich z Lipé

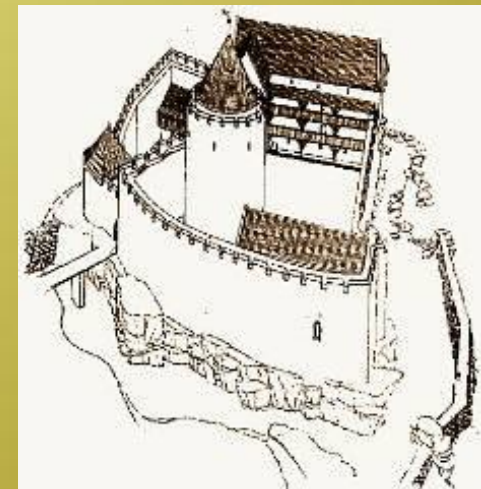
Vilém Zajíc
z Valdeka

„Válka královen“ 1315 - 1318

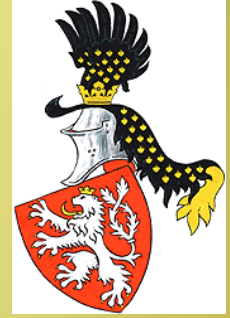

Ojvín

Eliška
Přemyslovna
kontra
Eliška Rejčka

Domažlické úmluvy mezi panstvem a králem 1318

zprostředkoval Ludvík Bavor

**konec domácí války a kapitulace Jana
Lucemburského:**

**rozhodující moc ve státě má šlechta,
král řídí zahraniční politiku**

**v zemi vládne Jindřich z Lipé
podkomoří královských měst
a 1319 moravský zemský hejtman**

1319

ZISK

**BUDYŠÍN-
SKA**

**H
O
R
N
Í

L
U
Ž
I
C
E**

Braniborská marka

za vlády Askánců (1320)

- Markrabství braniborské
- Ostatní území Askánců
- Německo-polská hranice

Horní Lužice Budyšínsko a Zhořelecko

Země Koruny české

- státní hranice České republiky
  - jádro českého státu ve 14. stol.
  - územní zisky za Jana Lucemburského
  - územní zisky za Karla IV.
  - zahraniční léna za Karla IV. v okolí českých hranic
  - trvalá změna hranice od r. 1424
  - český stát (země Koruny české) za Karla IV. (k r. 1378)
  - Česko-uherské soustátí (personální unie) za Zikmunda Lucemburského v l. 1436–1437
  - hlavní země Koruny české
  - vedlejší země Koruny české
- } po r. 1415

1313–1409 prostřednictvím panovníka

Nové Čechy (Česka Horní Falc) v l. 1353–1373

Ásko rnk 1351

1353, 1355 získ 1401 stráža

stráža části Chebska kalen 1400

P O L S K O

RAKOUSY

U H R Y

NOVÁ MARKA
1373–1407

BRANIBORSKO
1370–1415

DOLNÍ LUŽICE

HORNÍ LUŽICE

SLEZSKO
1377–1385

Č E C H Y

HORNÍ FALC

BAVORSKO

MORAVA

Vedlejší země České koruny

- **Lucembursko (1310 – 1437)**
- **Horní Lužice (1319 – 29)**
- **Chebsko (1322)**
- **Slezsko (1327 – 35)**

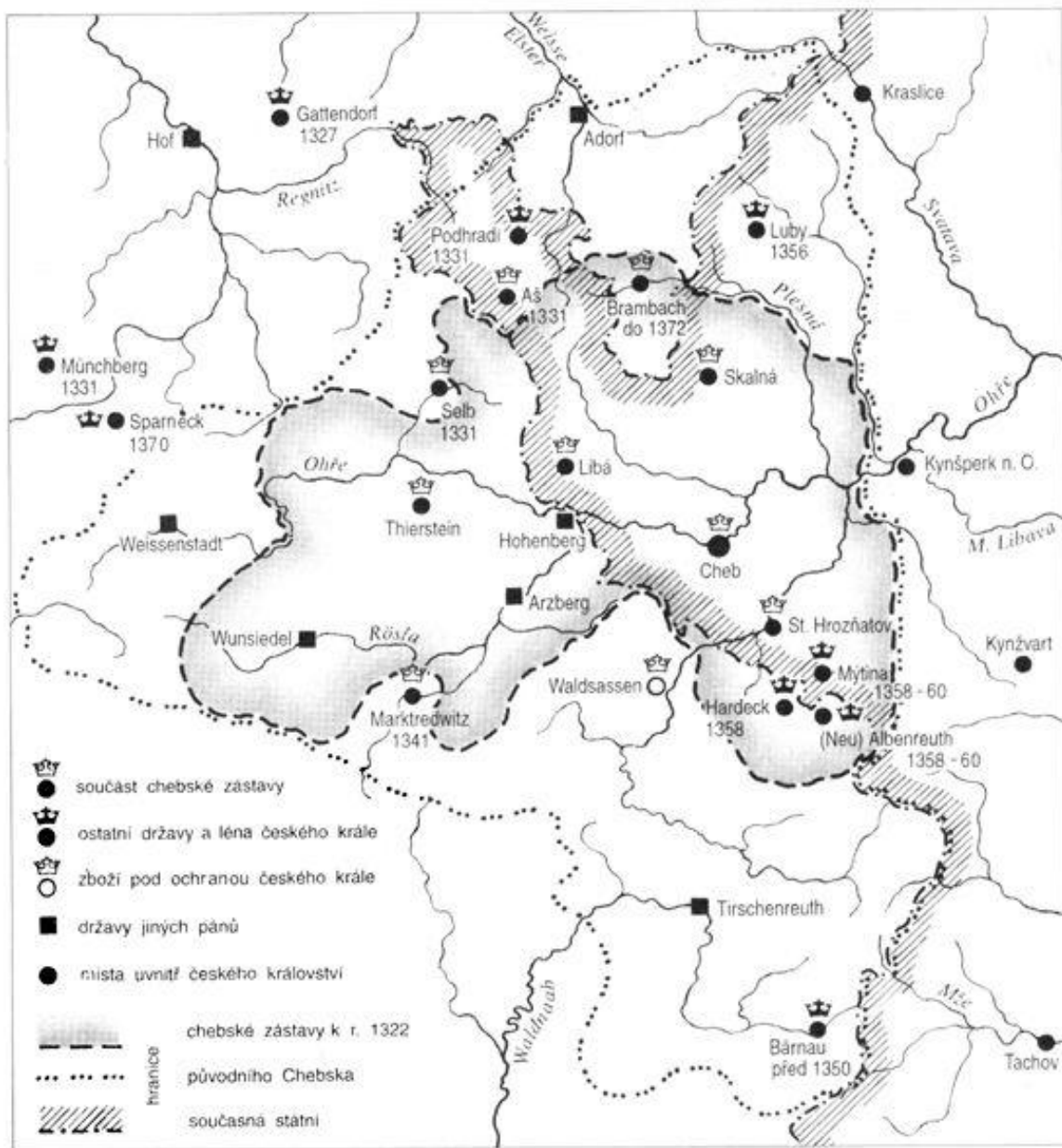
Bitva u Mühldorfu 1322

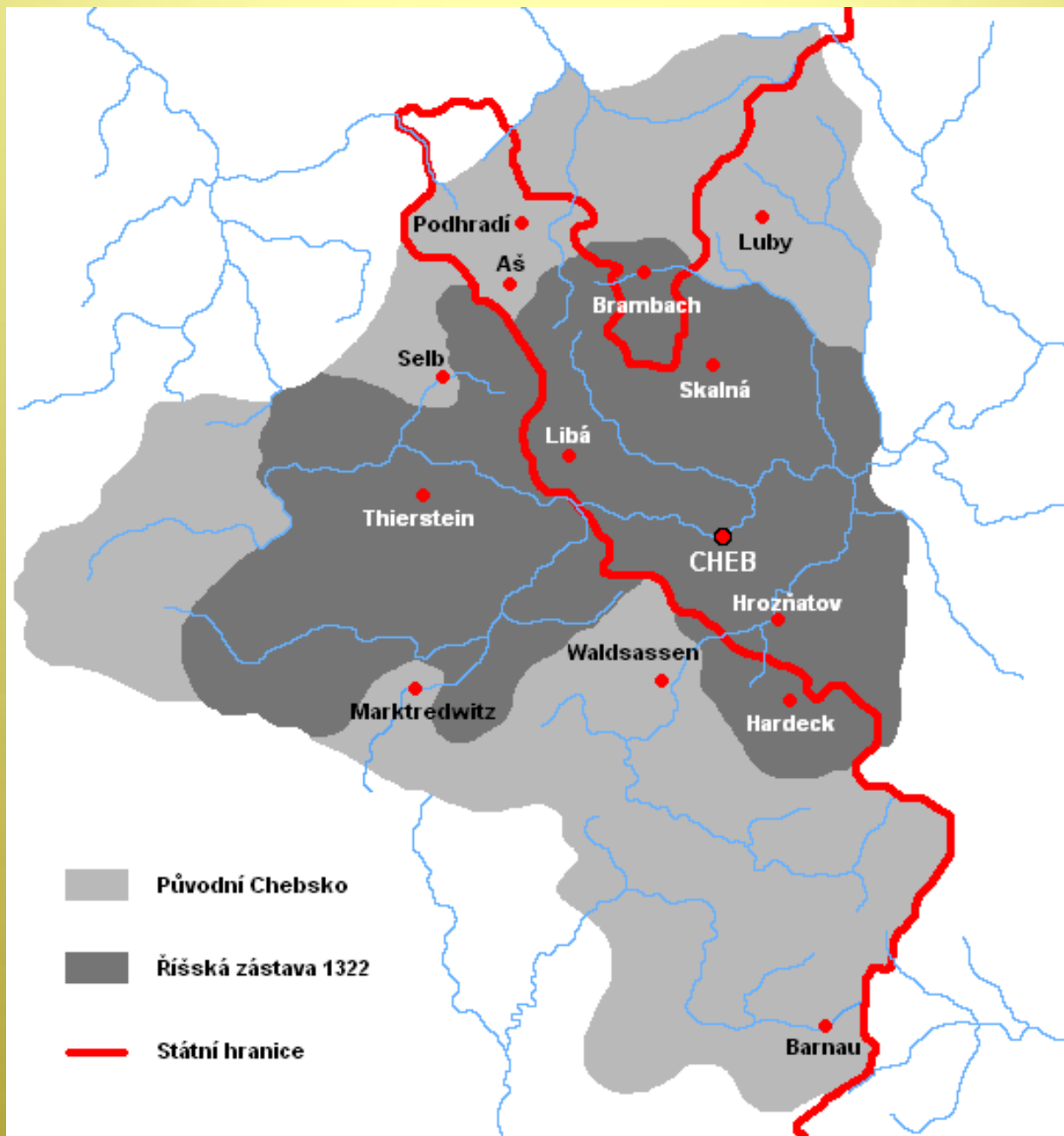
Ludvík Bavor proti Fridrichovi Sličnému

říšská zástava
 Chebsko
 za krále Jana
 Lucemburského

Zlatý florén/dukát Jana Lucemburského ražený od r. 1325 v Praze

italské državy Jana Lucemburského
v letech 1331-1333

Como
Bergamo
Brescia ❖
Verona
Novara
Vercelli
Pavia
Piacenza
Cremona
Mantova
Bobbio
Parma
Reggio
Modena
Bologna
Reggio
Lucca
Monte Carlo

Bitva u San Felice 25. 11. 1332 první vítězství markraběte Karla

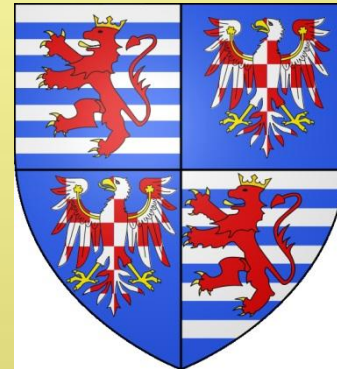
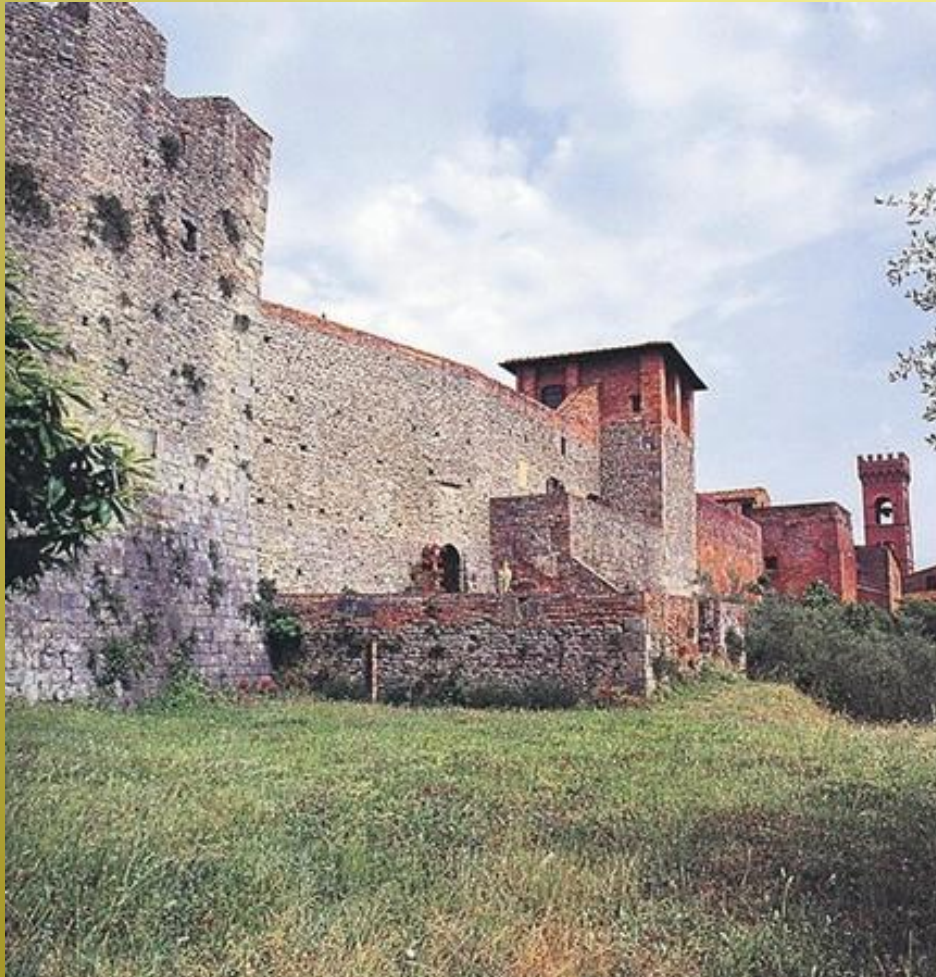
Mistr Theodorikus, Sv. Kateřina Alexandrijská

pevnost San Felice u Modeny -

Založení hradu Monte Carlo markrabím Karlem

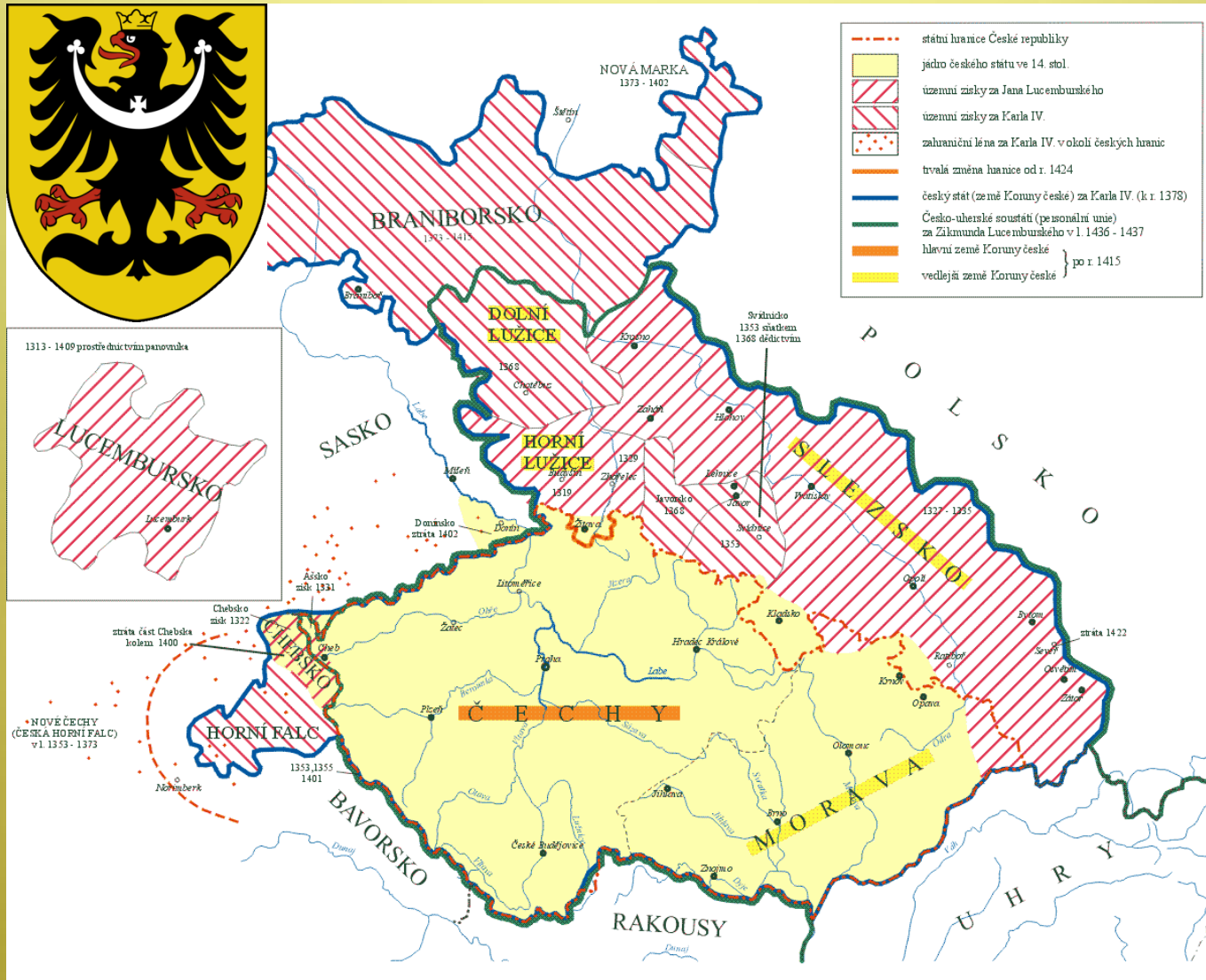
Lucemburské dvojvládí 1334 – 1346

Karel markrabě moravský

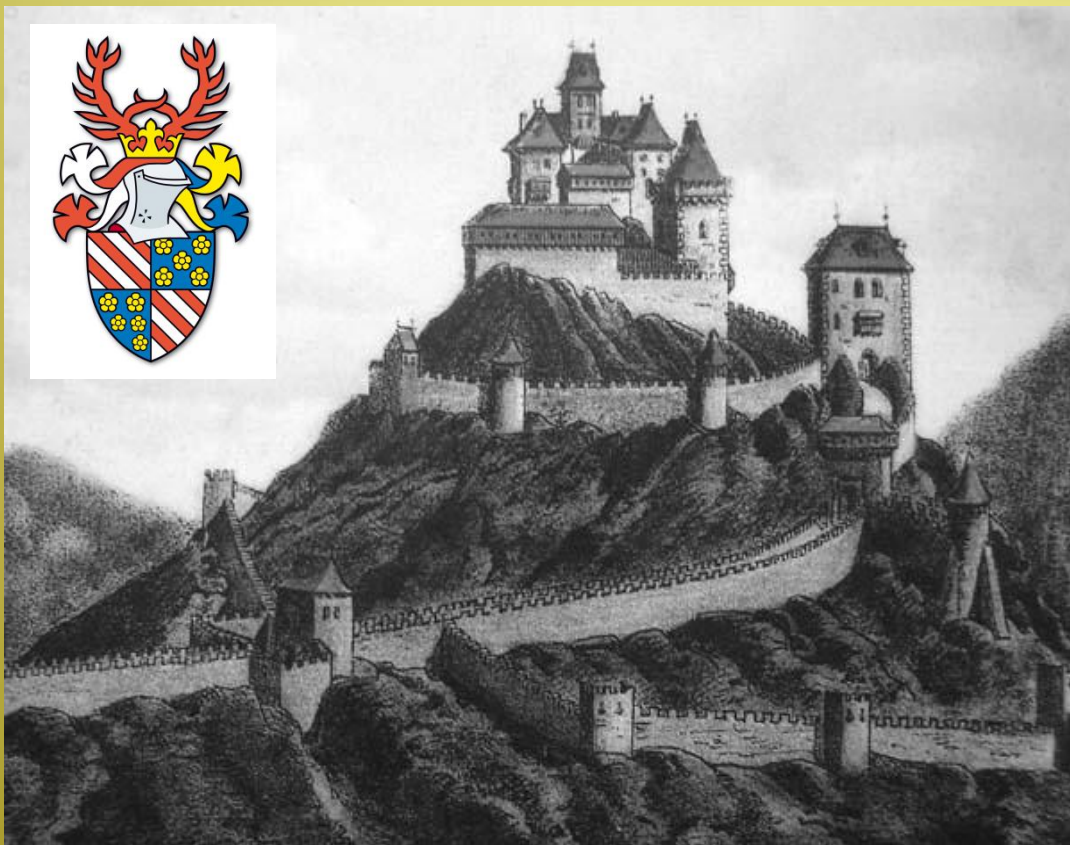
**Kostel sv. Mikuláše
Ve Znojmě
obnoven 1338
markrabětem Karlem**

Česko-polská dohoda v Trenčíně 1335 král Jan se zřiká titulu polského krále za Slezsko

Dobytí hradu Potštejna 1339 Mikuláš Žampach z Potštejna zahynul v troskách věže

1337 ve službách Benátské republiky
dobyl princ Karel Belluno a Feltre
ustanoven doživotním vládařem

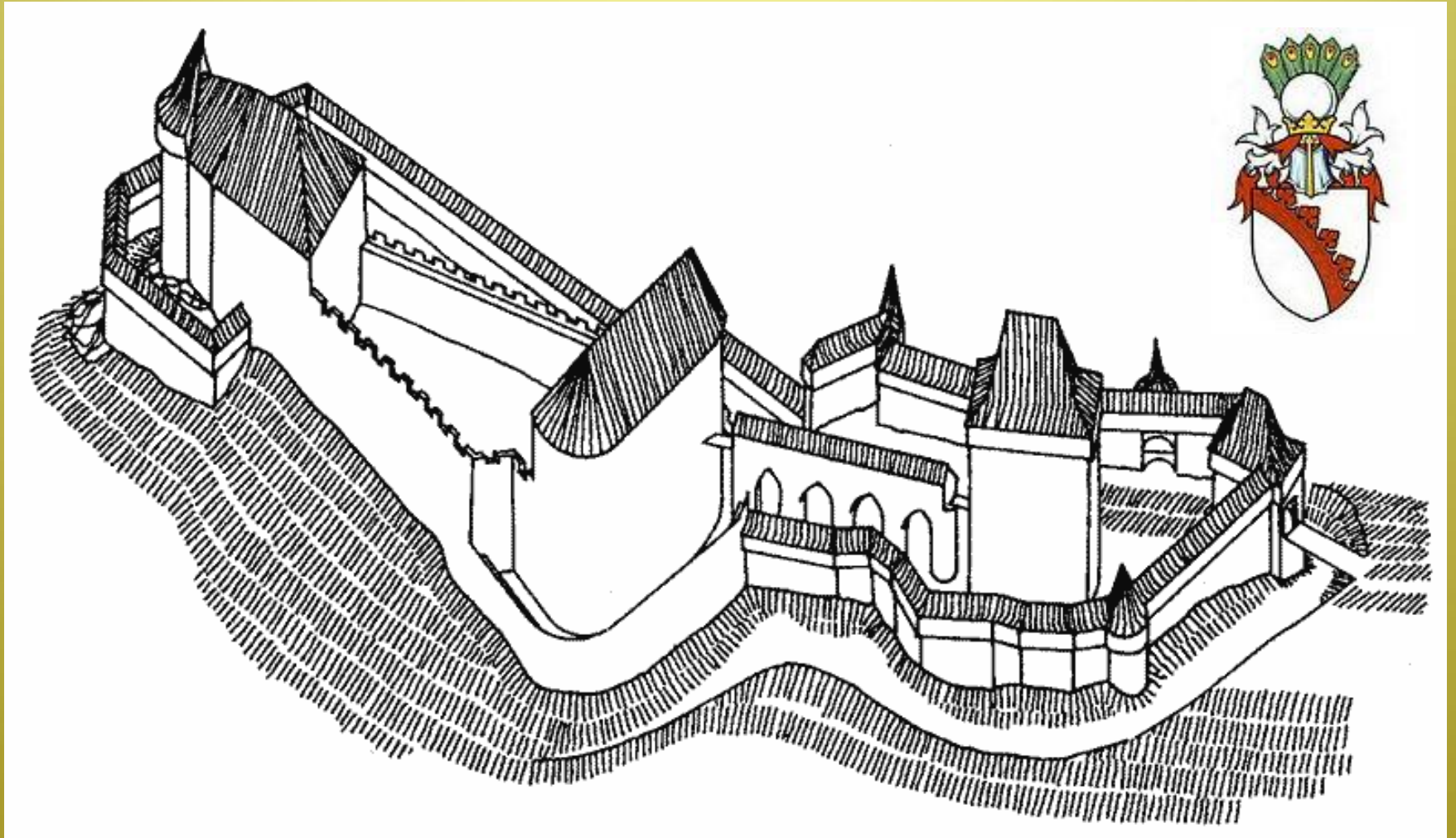
1340 oslepnutí krále Jana v Montpellieru

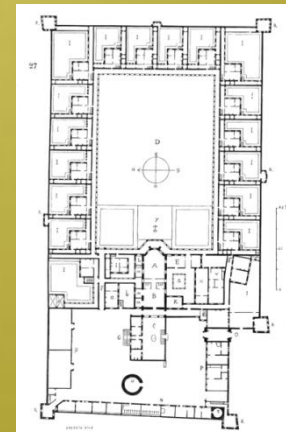
Založení univerzity
1220

Markrabí Karel rex iunior 1341 a Buškové z Velhartic

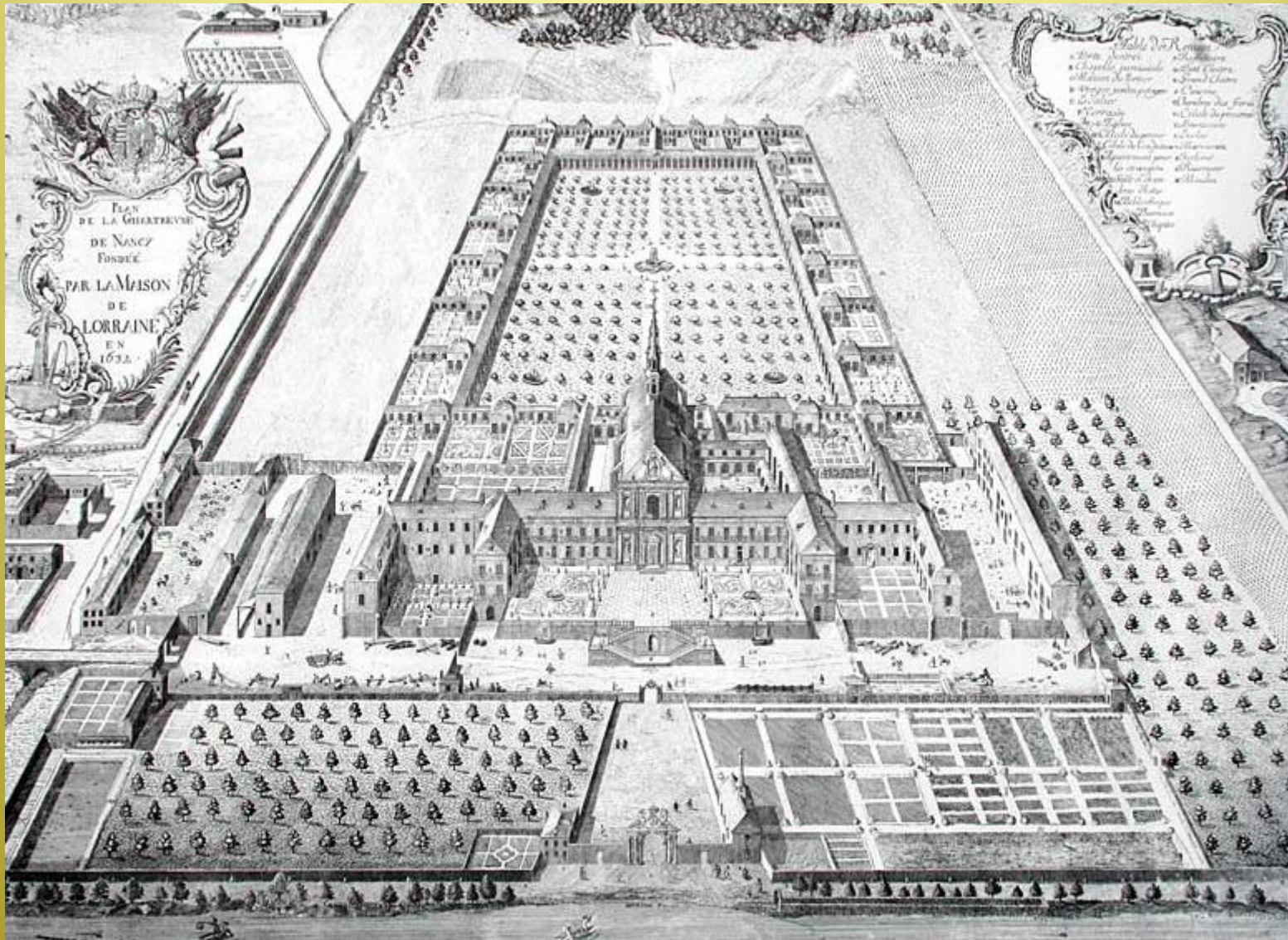

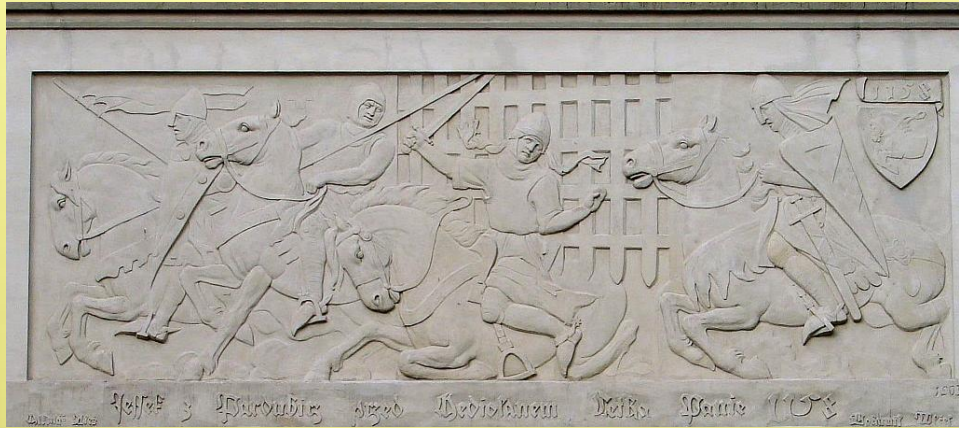
Založení kláštera kartuziánů na Smíchově 1342

Velká Kartouza u Grenoblu

Kartuziánský klášter (Bosserville)

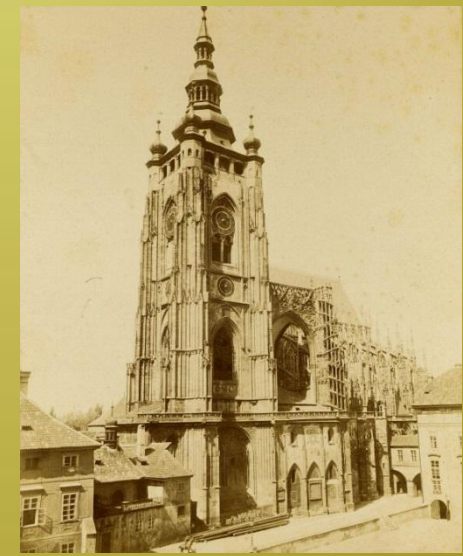
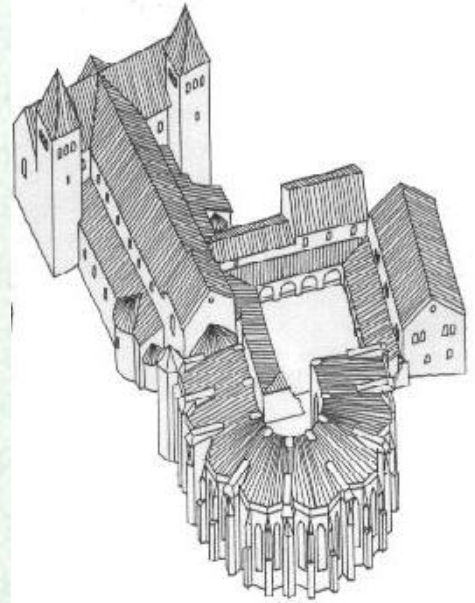
**Založení
pražského
arcibiskupství
a
biskupství
v Litomyšli
1344**

**První
arcibiskup
Arnošt
z Pardubic**

1344

Markrabě Karel

zvolen 11.7.1346 u Rhens římským králem

Die Erzbischöfe von:
Mainz Köln

Trier

Der Pfalzgraf
bei Rhein

Der Kurfürst
von Sachsen

Der König
von Böhmen

Der Kurfürst
von Branden-
burg

Spříznění Lucemburků s rodem Valois čtyři sňatky

Vévoda Jindřich III. Brabantský (1230-1261; vládl od 1248)
(Brabantsko = území na dnešní belgicko-nizozemské hranici)

Filip III. (1245-1285),
francouzský král
(od 1270)

+ Marie Brabantská
(1254-1321)
r. 1274

Jan I. Brabantský (1252/53-1294;
vládl od 1267)

Jana L. Navarská (1271-1305)
+ Filip IV. Slávný (1268-1314)
fr. král (od 1285)
r. 1284

Markéta Brabantská (1276-1311)
+ Jindřich IV. (VII.) (1275/76-1313),
lucemburský hrabě
(od 1288), římský
král (od 1308) a
císař (od 1312)
r. 1292

Karel IV. Francouzský (1294-1328), fr. král
(od 1322)
+ Marie Lucemburská (1304-1324)
r. 1322

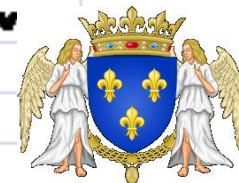
Jan Lucemburský (1296-1346)
český král (od 1310), luc. hrabě (od 1313)

+ Eliška Přemyslov (1292-1330)
r. 1310

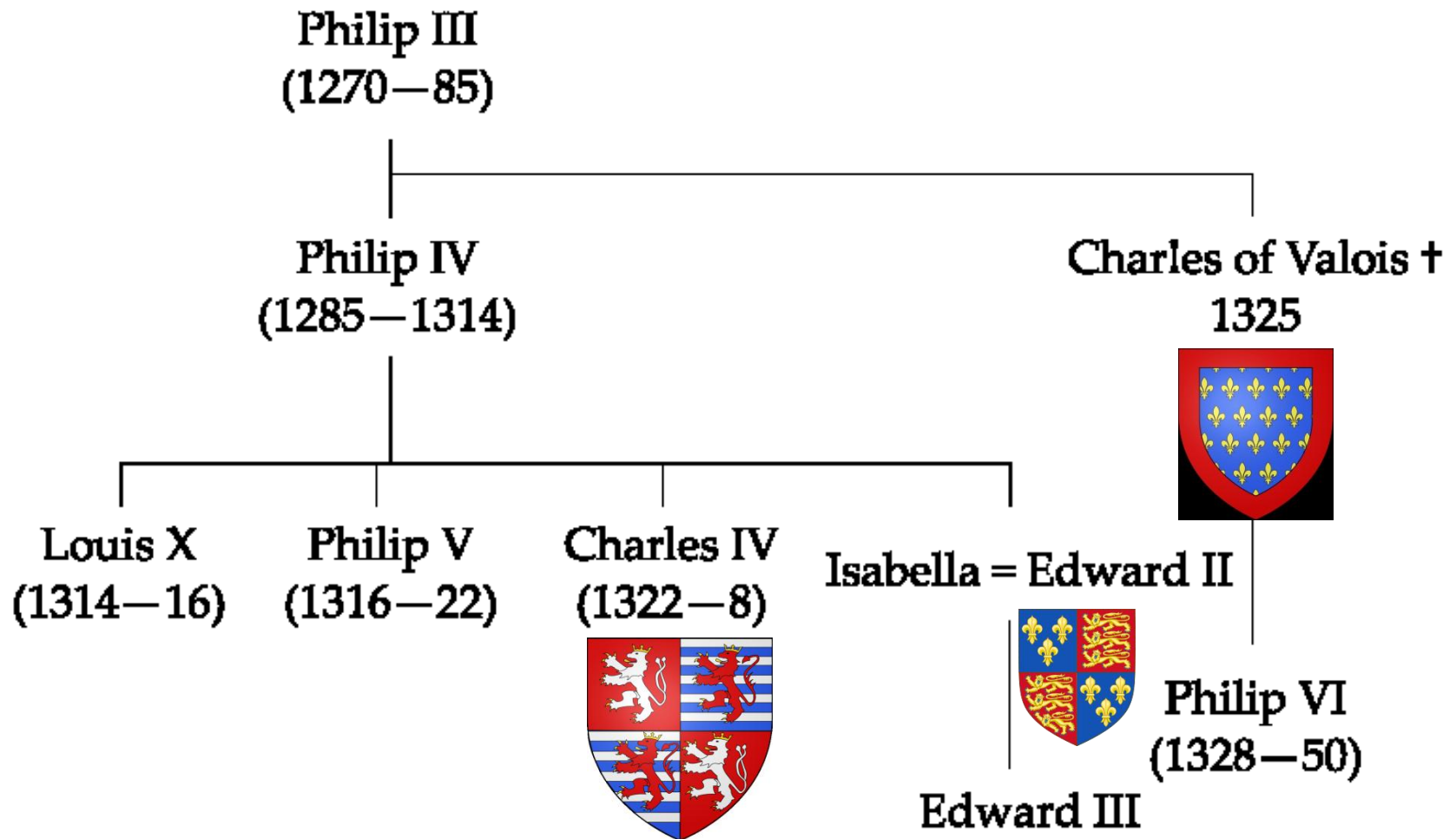
Václav (Karel) (1316-1378)

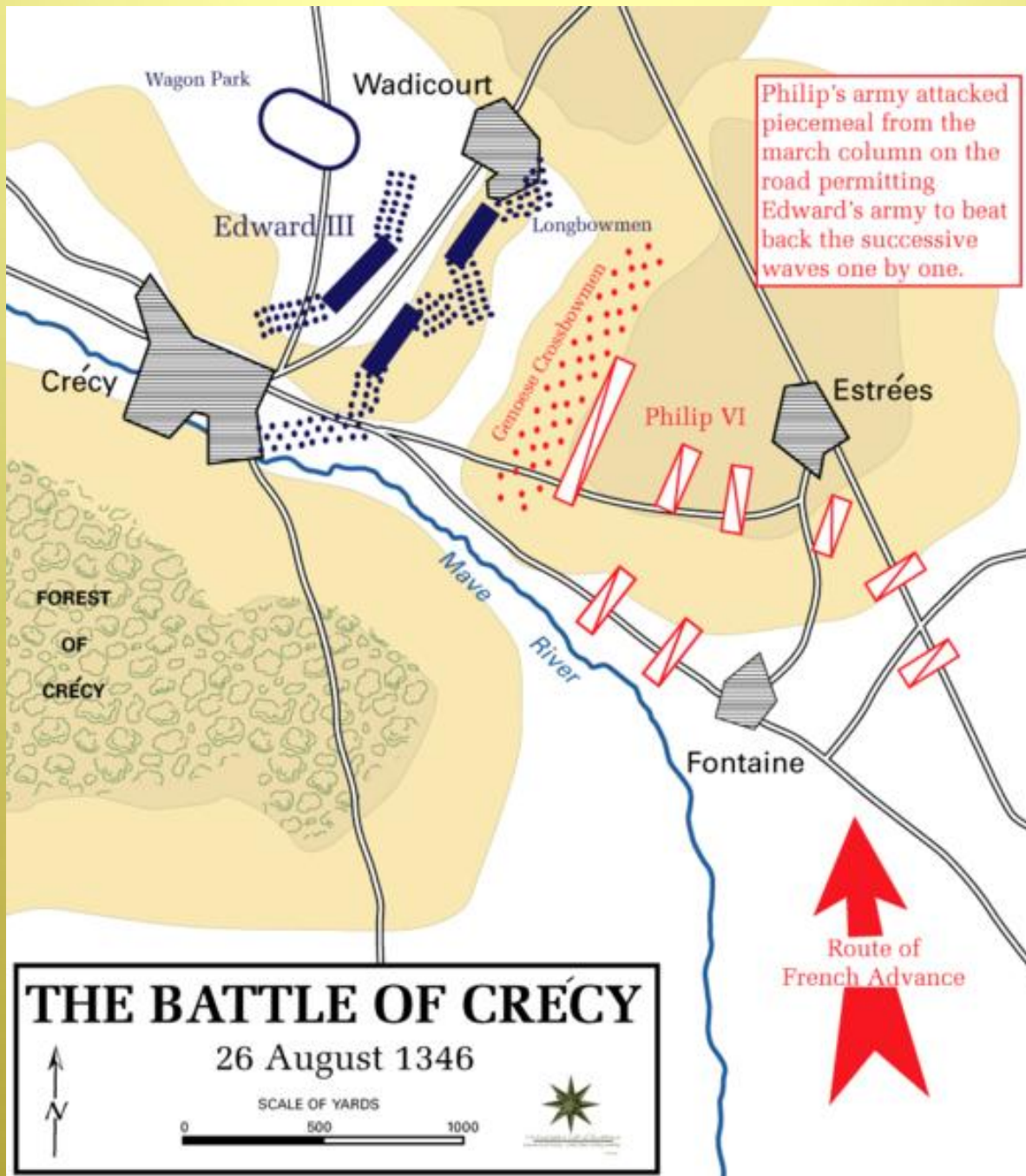

Marie Lucemburská
sestra Jana

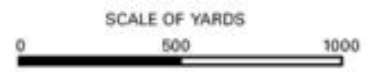
Nároky na francouzský trůn 1328

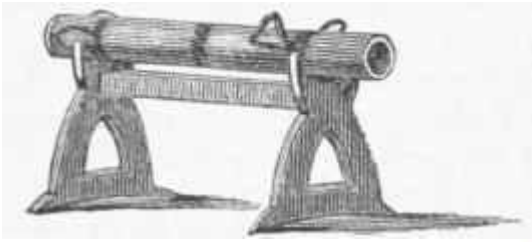

THE BATTLE OF CRÉCY

26 August 1346

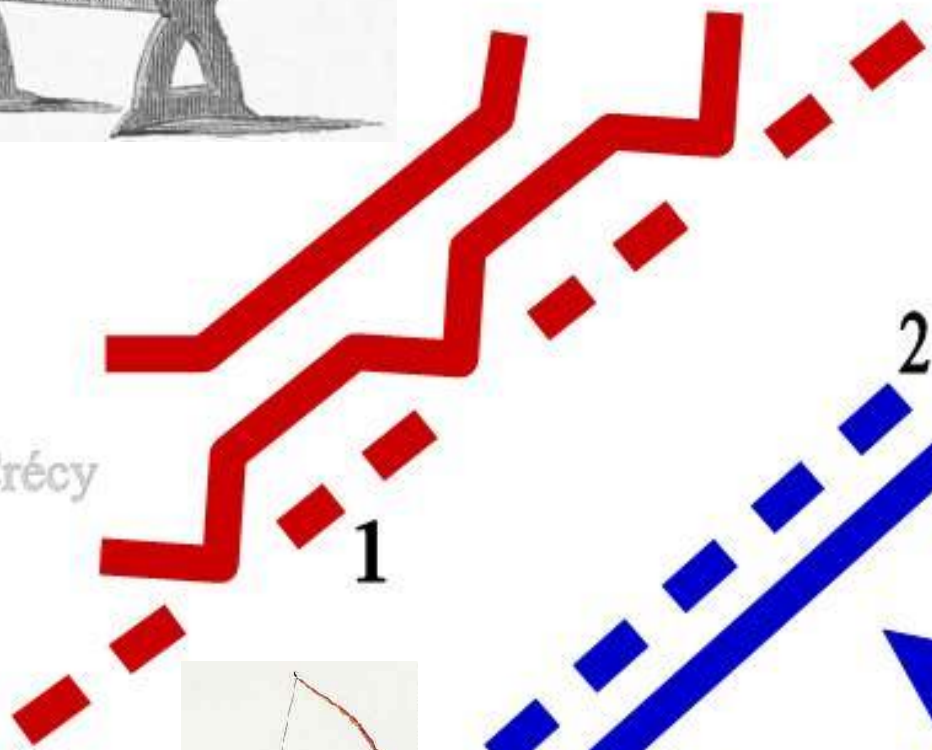

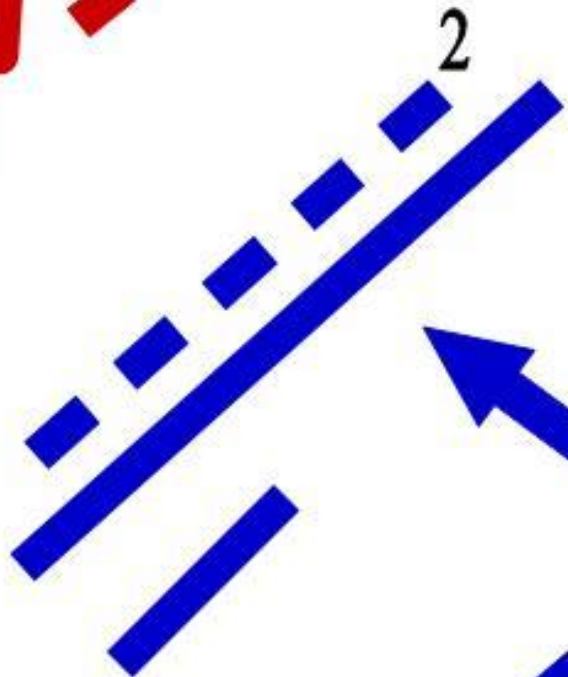
Wadicourt

Crécy

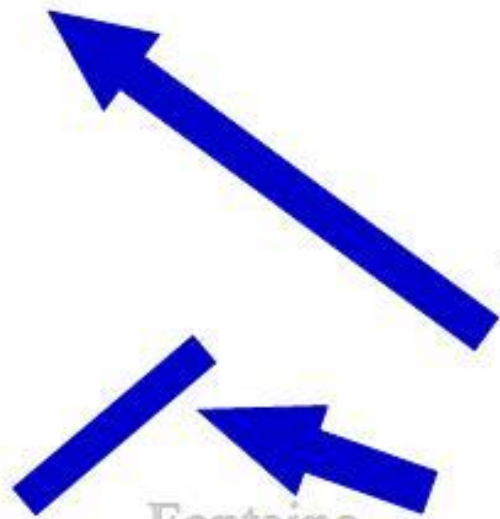

1

2

Estrées

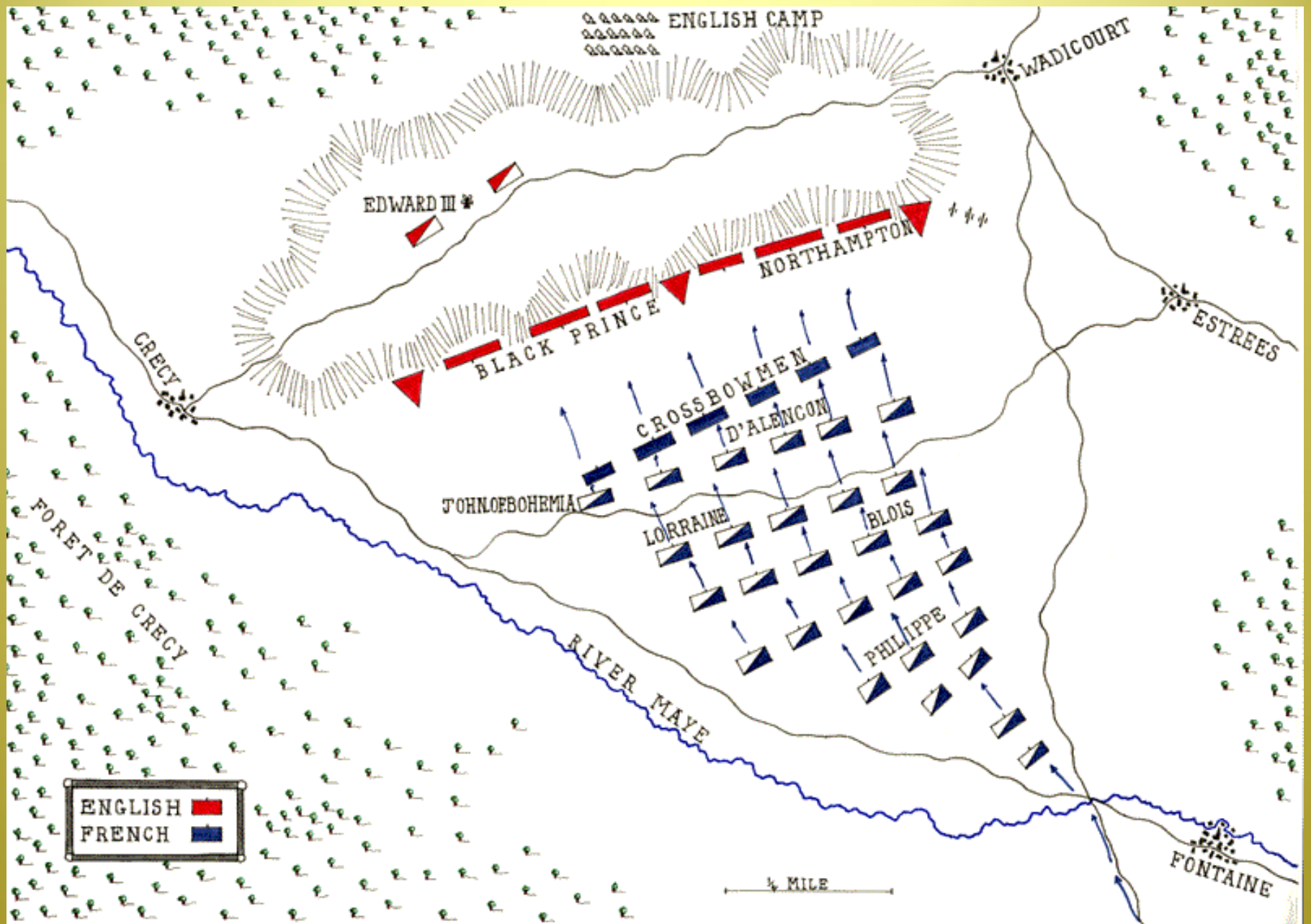

3

Fontaine

	Angličané
	Francouzi

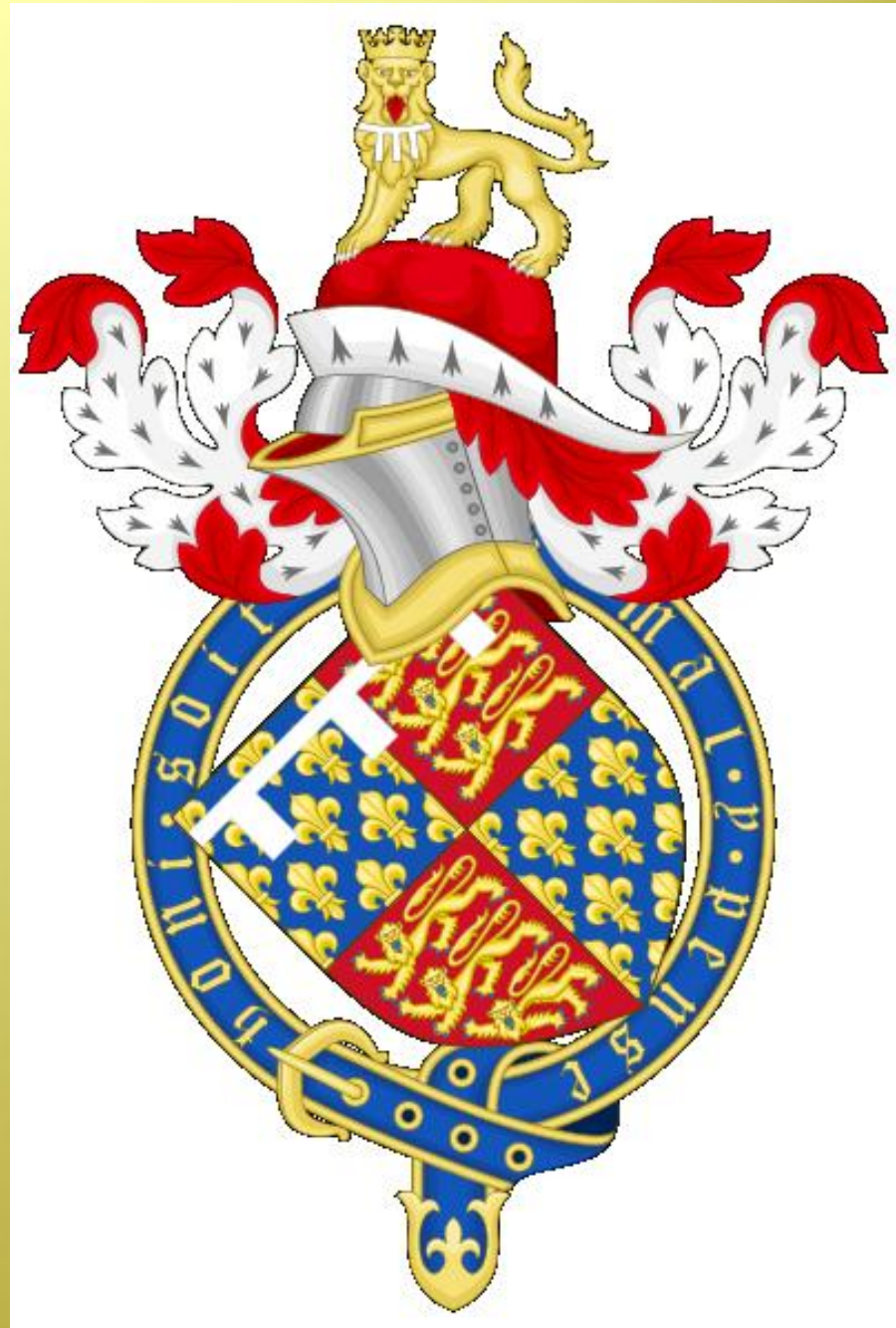

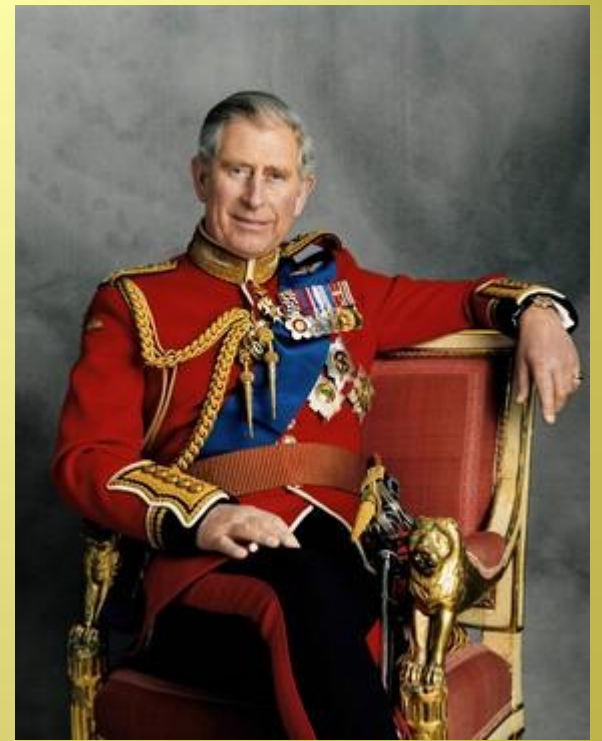

Eduard Černý princ syn krále Eduarda III.

que ce feust.

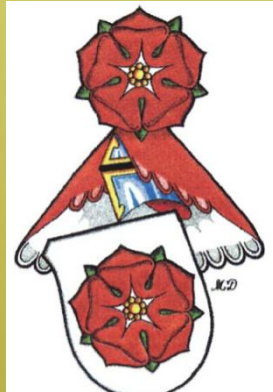
Comment le roy phelippe de France
vint assembler au roy edouard d'Angleterre
et a son filz le prince de Galles.

N
O
T
R
E

D
A
M
E

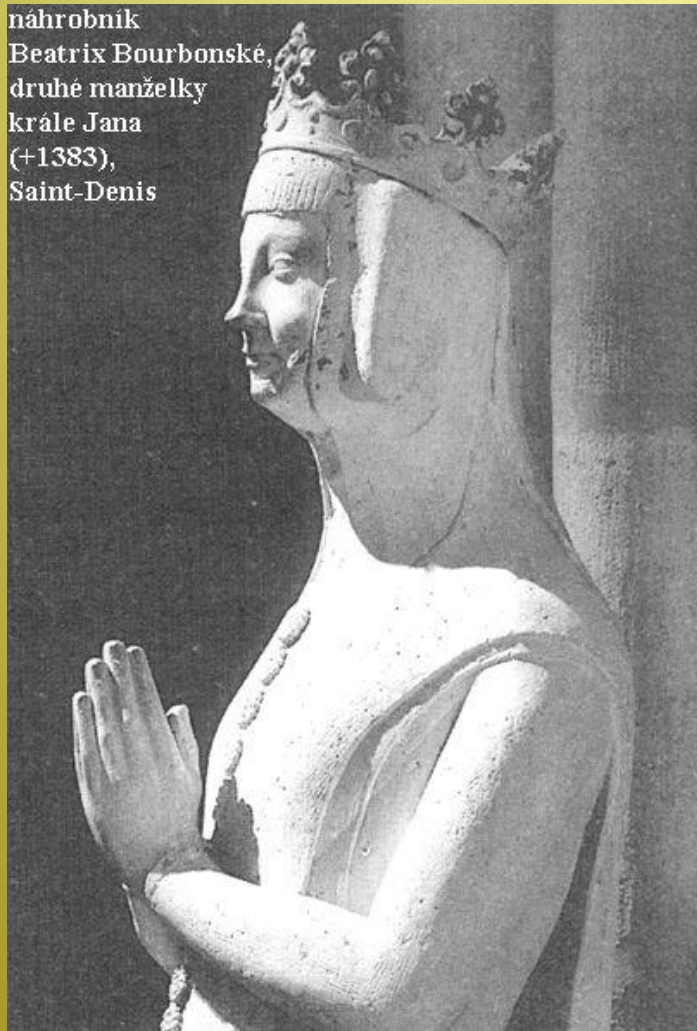
Čeští páni v bitvě u Kresčaku

Jindřich z Rožmberka, Jan z Lichtenburka,
Heřman z Miličina, Jindřich z Klingenberka,
Plichta ze Žirotína, Bavor ze Strakonice, Valkoun z
Pořešína, Závíš z Jimlína, Ješek z Rožďalovic,
Dalibor z Kozojed, Kunáš z Pavlovic, Fridrich
Pětipeský, Licek z Rýzmburka, Hron z Vlašimi ad.

Václav Lucemburský syn krále Jana a Beatrix Bourbonské

náhrobík
Beatrix Bourbonské,
druhé manželky
krále Jana
(+1383),
Saint-Denis

Karel I. korunován 1347 novou svatováclavskou korunou

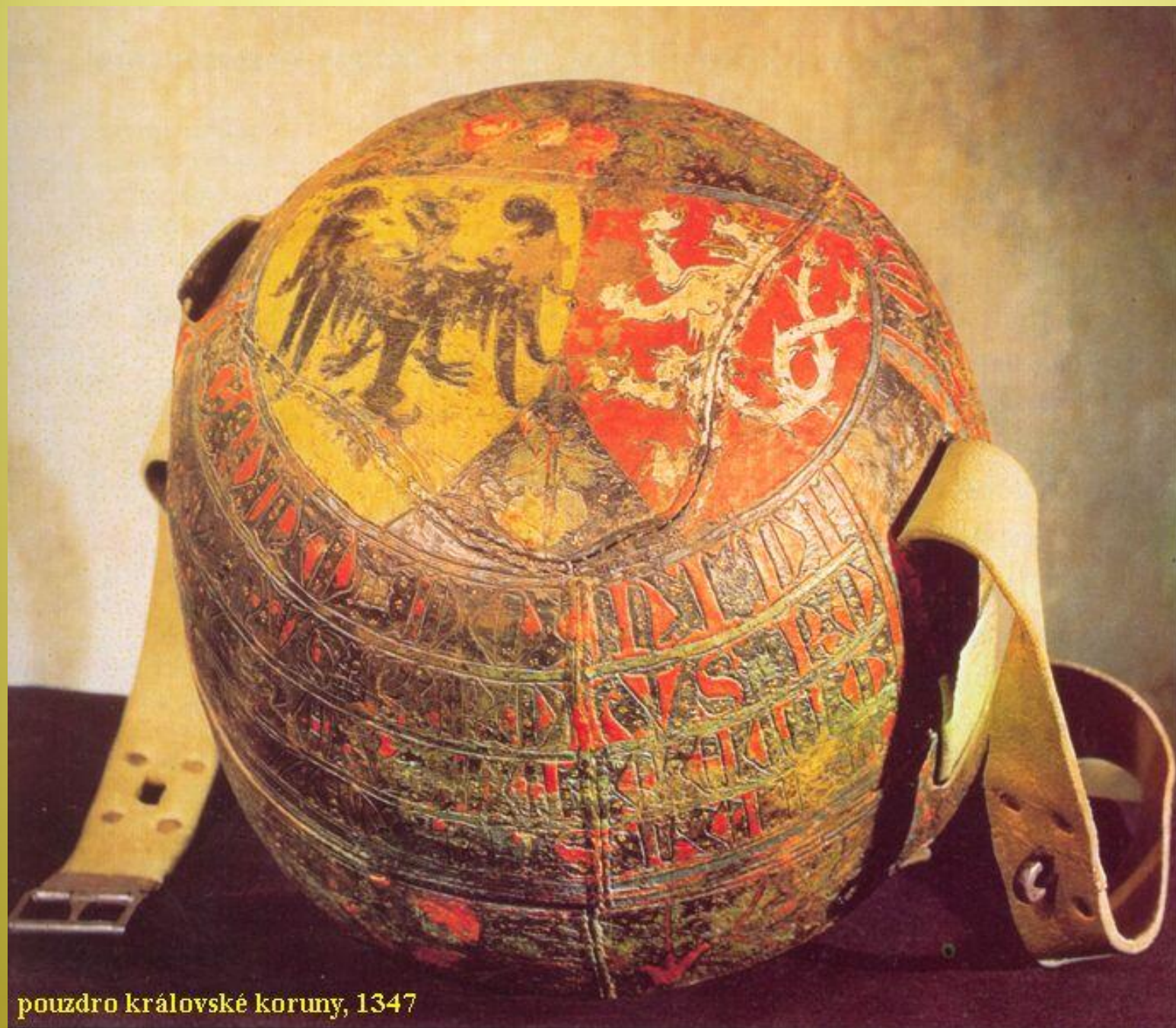

zlato

96

**drahokamů
(safíry,
rubíny,
smaragdy,
spinely aj.)**

20 perel

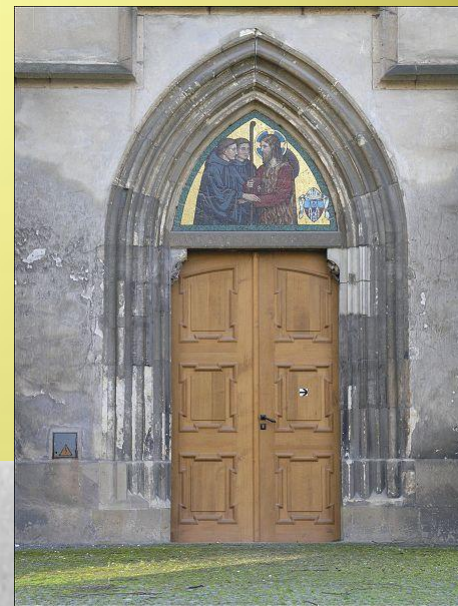

pouzdro královské koruny, 1347

Emauzský klášter

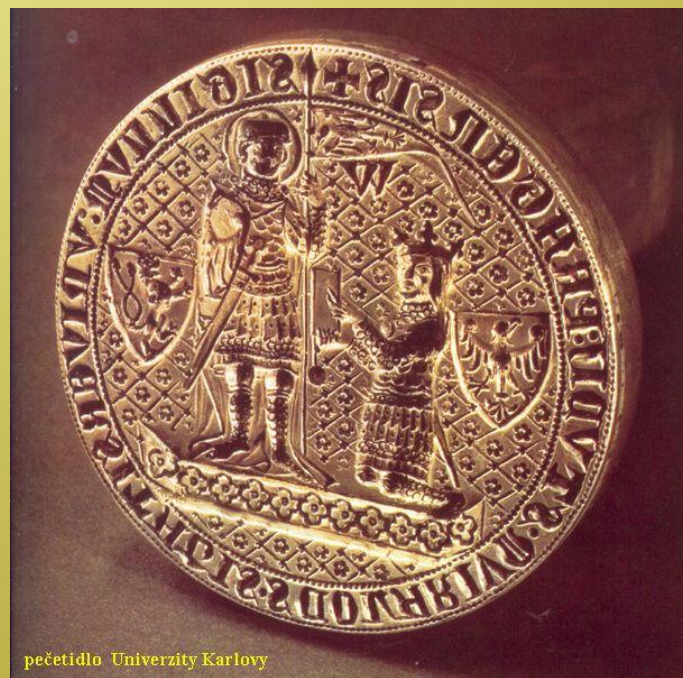
1347

Založení univerzity 7. dubna 1348

4 fakulty
4 národy
3 tituly

pečetidlo Univerzity Karlovy

Manželky Karla IV.

1349

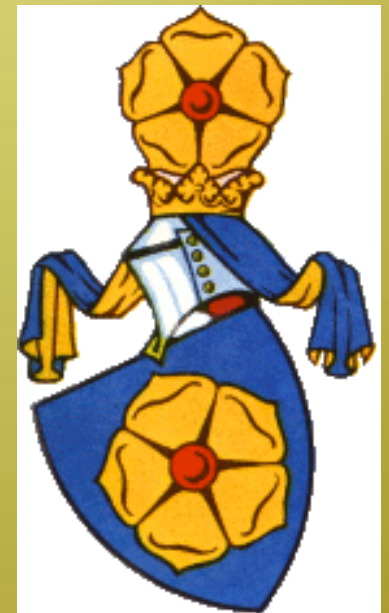
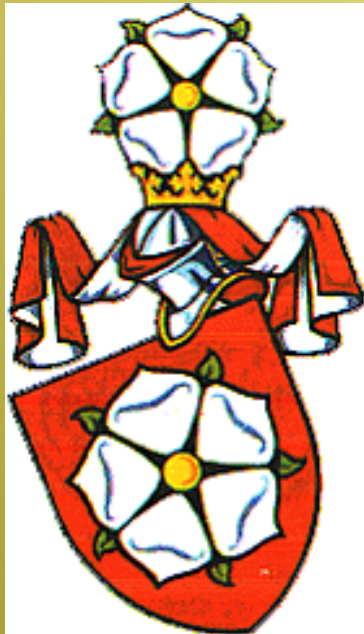

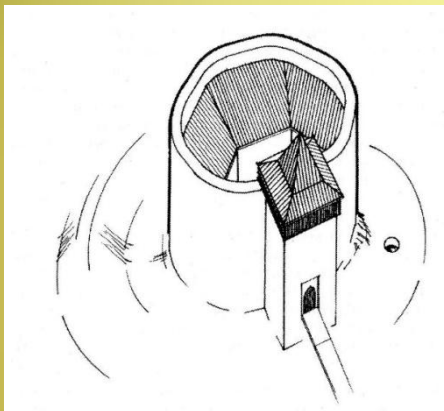

České državy v Horní Falcí a ve Francích kolem roku 1372

Odboj Rožmberků a pánů z Hradce „česká válka růží“ 1352 a 1356

- 1352 – konflikt nejvyššího purkrabího Viléma z Landštejna s Jindřichem z Hradce a Rožmberky přerostl v protikrálovský odboj.

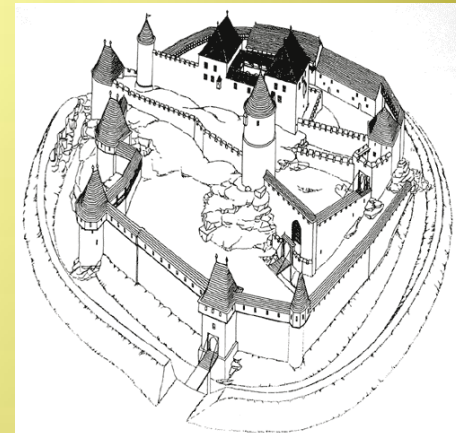

**Karel IV. dobyl hrady Rožmberků
Strašice a Chlukov**

r. 1352

**1355 založen Rožmberky Helfenburk
s povolením Karla IV.**

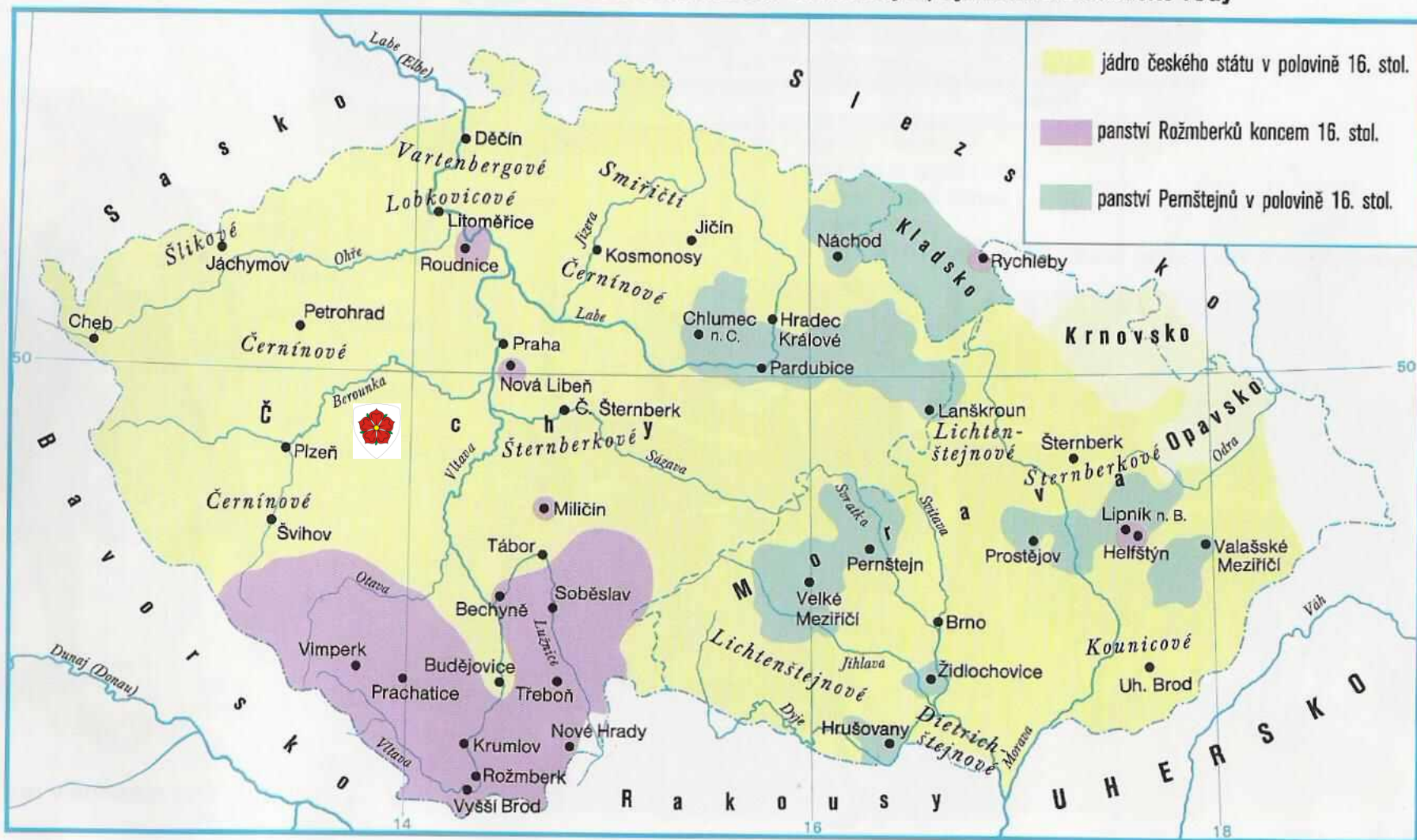

Rožmberské panství

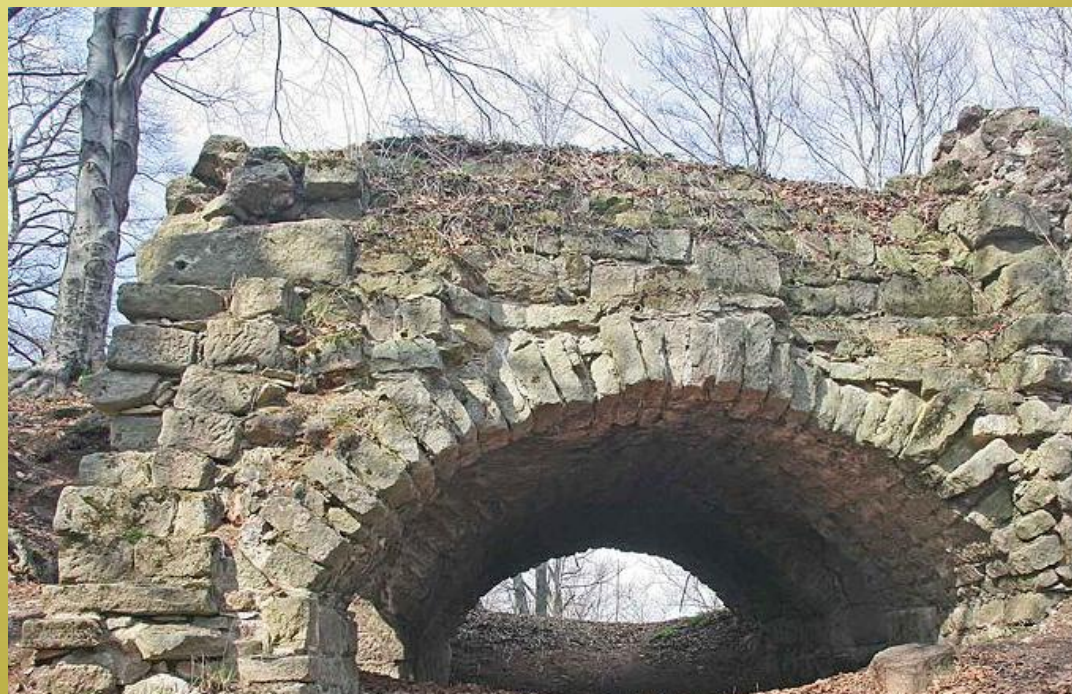

Panství Rožmberků a Pernštejnů, významné šlechtické rody

Jan Pancíř ze Smojna popraven 1355

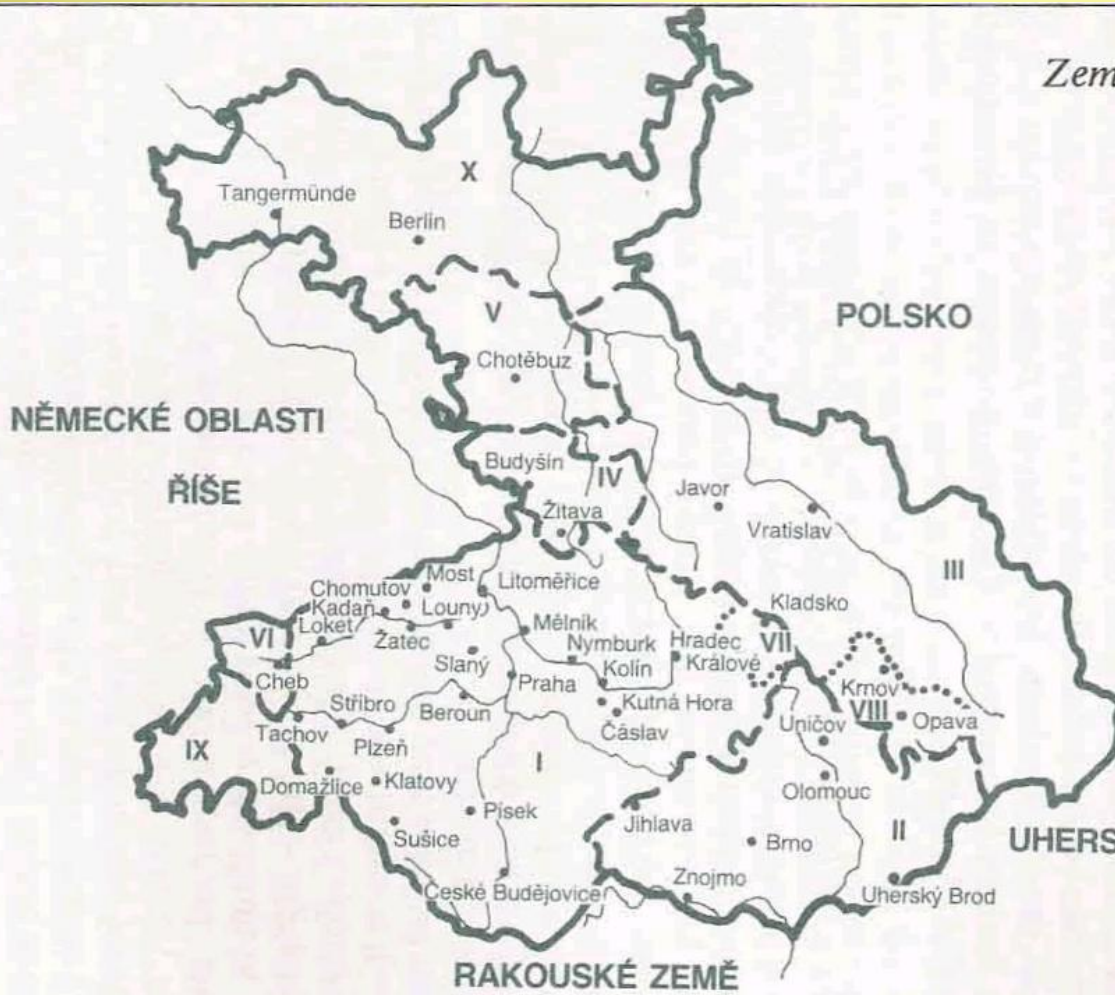
1355

Římská korunovace Karla IV. - kresba podle iluminace v Kronice Giovanni Sercambiho

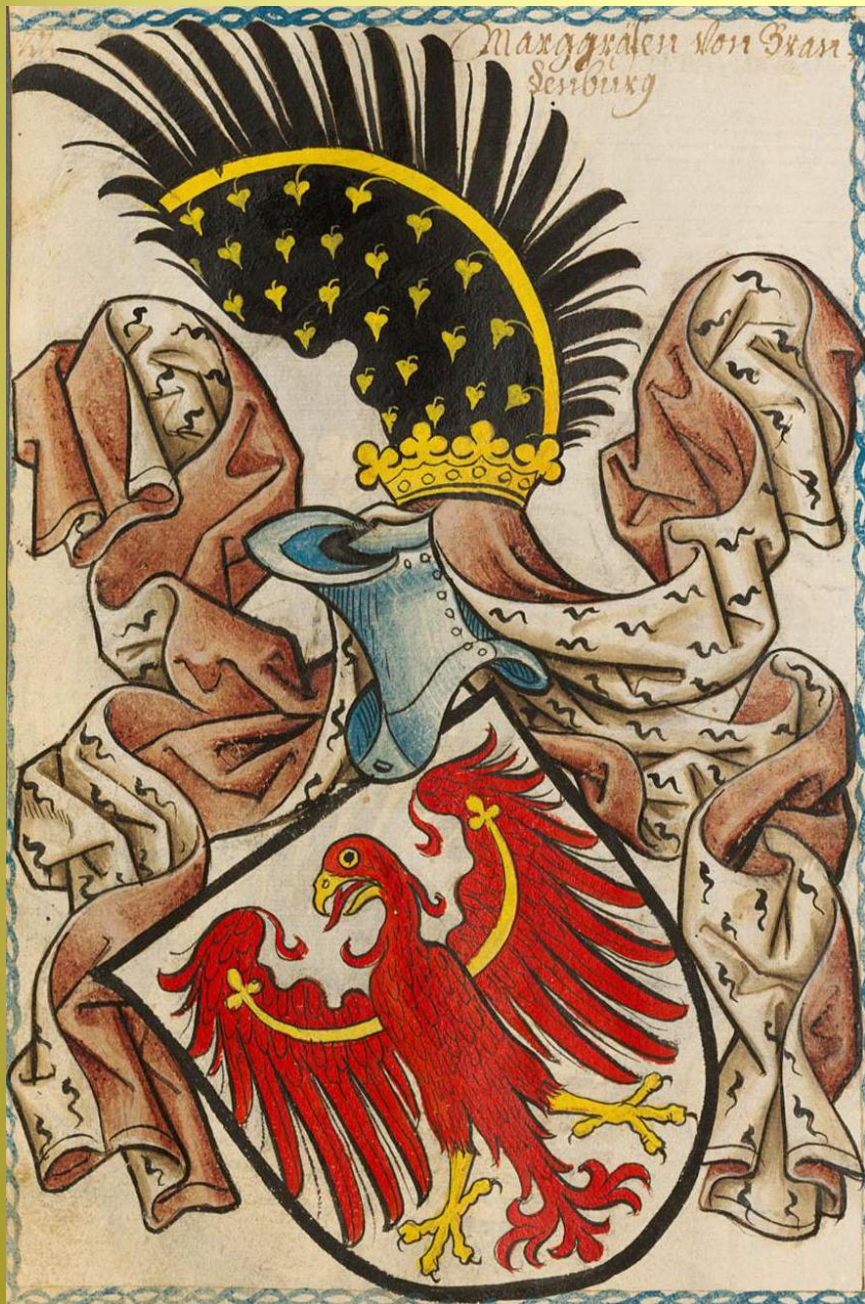
Karel IV. byl za svůj život celkem šestkrát korunován - římským králem 1346 v Bonnu a 1349 v Cáchách, českým králem 1347 v Praze, lombardským králem 1355 v Miláně, římským císařem 1355 v Římě a arelátským (burgundským) králem 1365 v Arles

Země Koruny české za vlády Karla IV.

1368

I. České království	II. Moravské markrabství	III. Slezsko
IV. Horní Lužice (od 1319)	V. Dolní Lužice (od 1368)	VI. Chebsko
VII. Kladsko	VIII. Opavsko	IX. Horní Falc (1353–1373)
X. Braniborsko		

Braniborsko

1373

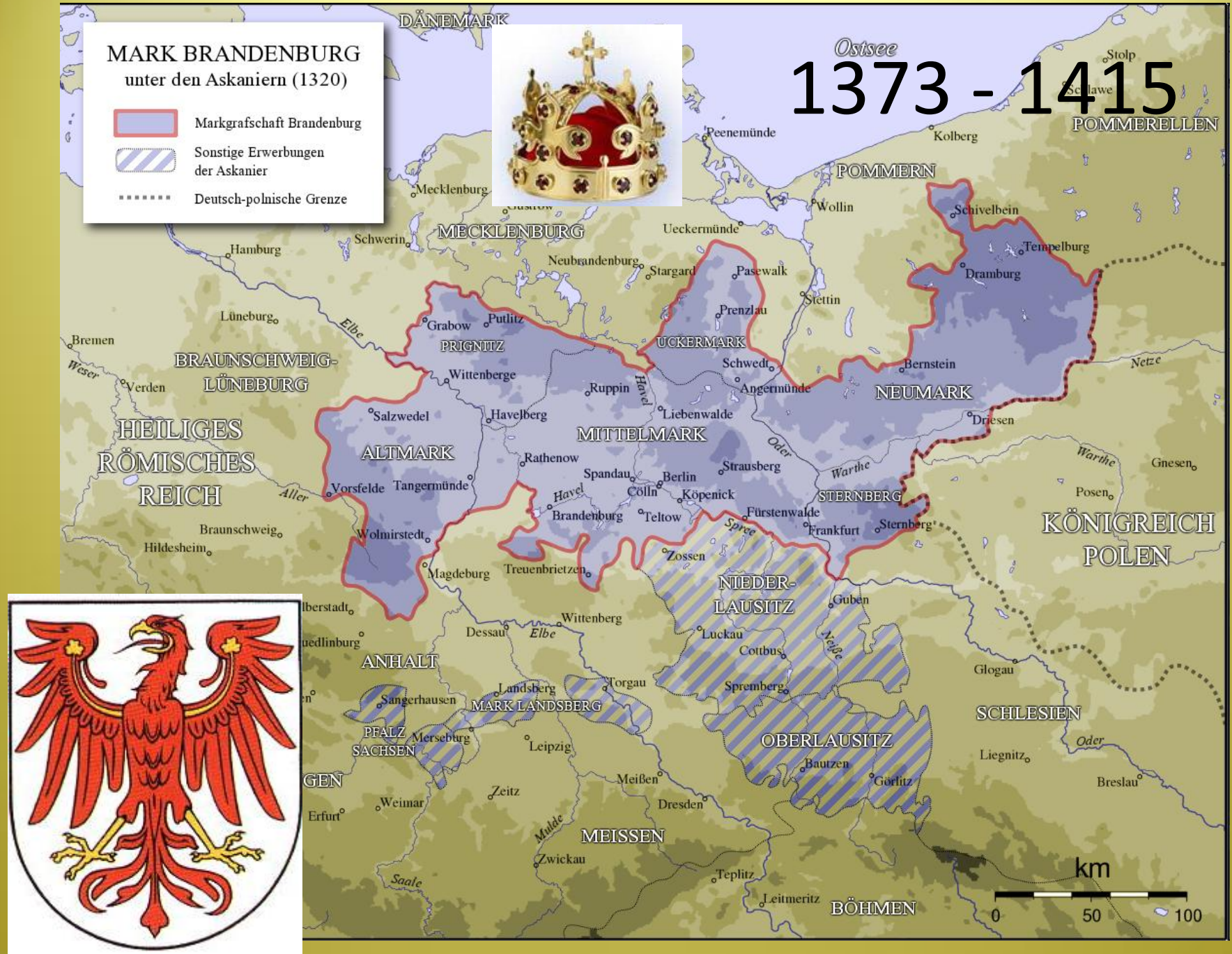

MARK BRANDENBURG unter den Askaniern (1320)

- Markgrafschaft Brandenburg
- Sonstige Erwerbungen
der Askaniern
- Deutsch-polnische Grenze

1373 - 1415

Tangermünde

